

ריבונות

יוצא לאור ע"י תנועת הריבונות
מיסודה של נשים בירוקן

כתב עת מדיני / 15 / אדר א' תשפ"ב, 2022

תוכן

2	דבר המערכת
3	כל בר דעת מבין שלא מדובר בסכסוך טריטוריאלי.
4	פרופ' אריה אלדד בסמינריון נוער ריבונות.
4	ריבונות מתחילה בתרבות ובשיח, וזו משימה של כולנו.
5	חבר הכנסת עמיחי שיקלי .
5	לא לאפשר למשוך את השטיח מתחת רגלי הריבונות.
6	חברת הכנסת אורית סטרוק .
6	לא לזנוח לרגע את חלקנו בתהליך. הרב שמאל אליהו , רב העיר צפת.
7	כעס בריא והתעוררות שמתחילה מלמטה. בני קצובר .
7	המציאות מייצרת ריבונות בפועל, אך מעליה צריכה לבוא החלטת ממשלה.
8	ראש מועצת גוש עציון, שלמה נאמן .
8	ראש עיריית ירושלים משה ליאון :
9	נוהג כריבון בירושלים וריבונות היא אחריות. ראיון.
9	קונסוליה לרש"פ נועדה לקעקע את זכותנו בירושלים.
10	תא"ל במיל' אמיר אביבי , מנכ"ל 'הביטחוניסטים' מסכם מפגשים בארה"ב.
10	מאבדים משילות וריבונות בין הסמטאות. המזרחן ברוך ידיד מספר.
12	הכרעה דמוגרפית ומעמד איתן לירושלים ע"י קידום רעיון "ירושלים רבתי".
14	חיים סילברשטיין , יו"ר 'אם אשכחך'.
14	אדמות עטרות חוזרות לבעליהן. חבר מועצת העיר יוסף שפיזור .
15	נקנתה בכספי יהודים. נגנבה בידי ערבים. יהונתן יוסף מספר על שכונת שמעון.
16	אבדן משילות- מבט מהשטח. סיורי תנועת הריבונות למובילי דעת קהל.
17	בכוח הזרוע ובכוח עורכי דין מאבדים את אדמות הגליל.
18	ראיון עם יו"ר 'השומר החדש' יואל זילברמן .
18	סערה מתרגשת במזרח. מח"ט הבקעה לשעבר, תא"ל במיל' ירון בית און מתריע.
19	החוק ששולט באמת ברחבי הנגב. פיני בדש , ראש מועצת עומר,
20	בתמונת מצב מדאיגה.
20	במשפט הבינלאומי רק לעם אחד זכויות בארץ ישראל.
22	פרופ' אברהם ציון על ספרו החדש.
22	המציאות קשה אך העתיד חייב להיות בהיר. יהודית קצובר ונדיה מטר .
23	ריבונות מאז ומקדם. פרנסואס פארון .
24	הכירו כמה מפעילויות תנועת הריבונות.

דבר המערכת

מדינת ישראל בעיצומם של ימים מלאי תהפוכות. העם הצביע בהמוניו למפלגות הנאמנות ומחויבות לחזון הציוני, לארץ ישראל, למורשת ישראל ולדמותה היהודית של מדינת ישראל, אך רוב המצביעים הללו מצאו את נבחריהם מחוץ לשולחן המחליטים - שולחן הממשלה. במקומם התמקמו על כסאות השרד נבחרים שמאל קיצוני, שמאל וחברי כנסת ערבים החותרים להגשמת אג'נדה הפוכה לזו שבה בחר רוב העם בישראל.

ימים אלה עלולים לעורר בנו תחושה מדאיגה שחזון החלת הריבונות על יהודה ושומרון, ליבה של ארץ ישראל, נסוג לאחור, אך אנו אמונים על דברי המדרש המבאר את האמור בשיר השירים 'דומה דודי לצבי', כשם שהצבי בריצתו לעיתים נכסה ולעיתים נגלה, כך התקדמותה של גאולת ישראל, לעיתים היא ברורה ונגלית ולעיתים מסתתרת ונכסית.

אנו צופים בגאולתו של עם ישראל ובטוחים בה. עם ישראל שרד את כל תלאות הגלות בניגוד לכל התחזיות, עם ישראל התקבץ מכל פוזריו בניגוד לכל היגיון, עם ישראל גבר על כל תוקפיו בניגוד לכל הציפיות וגאולתו התקדמה צעד אחר צעד מול עיניו המשתאות של העולם כולו. כך יהיה גם בקומת הגאולה הבאה, קומת הריבונות. ריבונות אמיתית שהיא משילות, שהיא אכיפה עם מערכת משפט לאומית ועם משטרה שיש לה גיבוי. עם ישראל ומנהיגיו יתעשתו ויובילו להגשמתו וליישומו של החזון.

כדי להצליח ולחזות במבט צלול את שלבי גאולתם של ישראל אנו זקוקים לעיניים מאירות ובהירות כעיניהם של שני ענקים שהלכו מעימנו בחודשים האחרונים, הרב אליעזר ולדמן זצ"ל והרב גדעון פרל זצ"ל. השניים, שהיו לתנועת הריבונות משענת, השראה ומקור תעצומות, הובילו במסירות את ההיאחזות המעשית באדמת ארץ ישראל מתוך מבט עמוק אל נבכי ההיסטוריה של עם ישראל בעברו ובעתידו.

הרב ולדמן והרב פרל זצ"ל היו לנו עמודי אש לפני המחנה, מחנכים דגולים ומורי דרך, יועצים ומובילים, מגשימים ומיישמים באורחות חייהם את חזון הנביאים בעיר האבות חברון, בגוש עציון ובכל רחבי יהודה ושומרון.

הרב גדעון פרל זצ"ל

הרב אליעזר ולדמן זצ"ל

בדפי הגיליון שבידיכם אנו מרחיבים את דרישת הריבונות והמשילות הישראלית אל מעבר ליהודה ושומרון. המציאות הפוליטית של השנים האחרונות הובילה לאבדן משילות בגליל, בבקעת הירדן, בנגב ובירושלים, אך מקורה וראשיתה של חולשה זו היא בהיעדר הריבונות ביהודה ושומרון המתעתעת באויביו של העם היהודי ונוטעת בהם תחושה שבפניהם עם חלש המאבד את האמונה בצדקת דרכו, אומה שעוד לחץ קטן ותיסוג מחפירות חייה. טעות גדולה בידיהם.

במאמרים ובראיונות שבגיליון זה אנו מעלים אל הדיון הציבורי כמה מהנקודות המרכזיות הטעונות שיפור ותיקון בסוגיה זו של משילות וריבונות, אך נזכיר שמקור הכול הוא ביהודה ושומרון ובעיקר בליבה של הארץ, ליבה של האומה, ירושלים.

קריאה מהנה ומועילה
מערכת ריבונות

הערת המערכת: אין העמדות המובאות בראיונות ובמאמרים מייצגות בהכרח את עמדת המערכת. בימת "ריבונות" מהווה פלטפורמה להצגת עמדות שונות, מגוונות ולעיתים אף חלוקות.

תנועת הריבונות - ועדה מייצעת

אורי נבק / רוחי בן חיים / שמעון כהן / רוחי ליברמן / נדיה מטר / רנה מרגוליס / סם סלומון / מריל סולומון / עו"ד קרן ססאהל-דון / יהודית קצובר / אברהם שבות / ד"ר אביה שוהם / ליאור שורקה / שוש שילה

פורום ריבונות

ירום אסינגר / איתי אליצור / ערן בר סל / קרולין גליק / עו"ד אליקים העצני / רבנית שולמית מלמד / אלוף (במיל.) משה פלד / ד"ר מוסי קדר / קן אברמוביץ / ג'ודי פרידמן קדיש

ריבונות / כתב עת מדיני

יוצא לאור ע"י תנועת הריבונות מיסודה של נשים בירוק

עורך ראשי וראיונות: שמעון כהן מערכת: יהודית קצובר, נדיה מטר

לתגובות: ribonut@gmail.com

פקס: 02-9309148 | פלאפון 050-5500834, 050-7161818

תנועת הריבונות מיסודה של נשים בירוק ת.ד. 7352 ירושלים 91072

אתר: www.ribonut.co.il

'כל בר דעת מבין שלא מדובר בסכסוך טריטוריאלי'

פרופ' אריה אלדד מבטל את הניסיונות לראות בסכסוך הישראלי-ערבי סכסוך שייפתר בחלוקת השטח, כפי שנפתרו סכסוכים אחרים בהיסטוריה. "מדובר במלחמת דת שלא תיעלם", הוא קובע ומציג את הפתרון שלו, והפתרון הזה ממש לא חדש

פרופ' אריה אלדד מרצה בסמינריון נוער ריבונות בעוז וגאון. צילום: מאיר אליפור

בה הוא חלוק על עמדתם של אחרים בימין הסבורים כי נכון לזכור שגם עבר הירדן המזרחי שייך לעם ישראל. ברוח הדברים ציטט את דבריו של חוסיין מלך ירדן שקבע גם הוא כי 'ירדן היא פלשתינ ופלשתינ היא ירדן, ומי שאומר אחרת הוא בוגד'.

מטעם האו"ם לארץ ישראל המנדטורית כדי להציע חזון לאופן בו תתנהל ארץ ישראל ביום שאחרי עזיבת הבריטים. ההצעה יצרה חלוקה בין מדינה יהודית לערבית, "אבל הם ראו או במדינה היהודית 600 אלף יהודים ו-450 אלף ערבים ובעיניהם מדובר במיעוט עוין וגדול שלא יאפשר למדינה היהודית לשרוד. אונסקו"פ מציעים שהערבים במדינה היהודית יהיו תושבי המדינה היהודית ואזרחי המדינה הערבית", אומר אלדד ומזכיר את התקדים של ערביי מזרח ירושלים המוגדרים כתושבים ולכן אינם מצביעים לפרלמנט.

"ההצעה היא הפרדה בין אזרחות לתושבות. הטהרנים יגידו שזה לא דמוקרטי לעילא ולעילא וזה נכון, אבל הדרישה שדווקא פה, במקום המסובך ביותר, הדמוקרטיה תהיה מושלמת, היא דרישה לא הגיונית", אמר אלדד. "הריבונות היא הכרחית והיא ערך בפני עצמה כי היא מבטאת את הזהות שלנו, וגם כי כל שאר הניסיונות נכשלו. יש שמציעים להשאיר את המצב הנוכחי כפי שהוא, אבל הלחץ מבחוץ ומבפנים הולך וגובר וכך גם החוצפה הערבית. כיוון שלא טיפלנו בחוצפה הזו ביהודה ושומרון, אנחנו פוגשים אותה גם במדינת ישראל הקטנה".

בדבריו הזכיר פרופ' אלדד את קריאתו הוותיקה לפיה ירדן היא פלשתינ, אמירה

החלטת החלוקה של כ"ט בנובמבר נרצחו 6000 יהודים. אנחנו לא עוצרים ובודקים למה חלוקת השטח לא עובדת".

"טעינו באבחנה", קובע אלדד. "זה לא סכסוך טריטוריאלי. אדם שפוי לא מאמין שאם ניתן עוד קילומטר לערבים יהיה שלום. החדשות הרעות הן שלא יהיה שלום עם הערבים אי פעם, כי מדובר במלחמת דת. עבור הערבים ארץ ישראל היא אדמת וואקף שאסור לוותר עליה. הם מצווים לגרש את האויב שפלש אליה. אבל גם אנחנו נלחמים על ארץ ישראל כי זו האמונה והדת שלנו. אנחנו יודעים שארץ ישראל שייכת לעם ישראל על פי תורת ישראל. כשיש התנגדות בין דתות, אמונות או אידיאולוגיות שונות אין שלום. מי שמבטיח שלום אם רק נחלק את הארץ הוא שקרן, והיום ניתן להוסיף ולטעון שהוא משקר ביודעין, כי אם בעבר עוד אפשר היה לחשוב שזו תמימות, אחרי האינתיפאדות ברור ששום ויתור על ארץ ישראל לא יביא שלום".

פרופ' אלדד מדגיש כי השאיפה לריבונות ישראל אינה נובעת מהשאיפה לפתרון ביטחוני, מדיני או כמקלט לעם היהודי. "אנחנו רוצים ריבונות לא כי הדברים האחרים נכשלו, אלא כי אנחנו ריבונים בארצנו. מה שנכון ליווני ביוון ולאטלקי באיטליה, נכון שבעתיים ליהודי בארץ ישראל. אנחנו לא חותרים לריבונות כדי לבסס שלטון בארץ ישראל אלא כדי לבטא את הזהות האמיתית שלנו בארץ ישראל. יהודי הוא אדון וריבון בארצו".

בהמשך הדברים התמודד פרופ' אלדד עם טענת השמאל לאבדן הרוב היהודי עם החלת הריבונות. "השמאל כבר יודע שמה שהוצע בתהליכי אוסלו, ויתור תמורת שלום, לא יצליח. לכן כעת הטיעון בוויכוחים הוא שהארץ שלנו, אבל אם נחיל ריבונות על שטחי יהודה ושומרון נספח לתוכנו שני מיליון ערבים ואז נאבד את הרוב היהודי בארץ ישראל. הם אומרים לי שאני לא ציוני כי אני מביא לאבדן הרוב היהודי בארץ ישראל, או שנצטרך להיות מדינה לא דמוקרטית אם לא ניתן לערבים זכות הצבעה וכך נהפוך לאפרטהייד".

את המענה לסוגיה הדמוגרפית מוצא פרופ' אלדד ברעיון שהגתה ועדת אונסקו"פ שנשלחה

חבר הכנסת לשעבר פרופ' אריה אלדד היה אחד הדוברים המרכזיים בסמינריון תנועת נוער הריבונות שהתקיים בשמורת 'עוז וגאון'. בדבריו הציג את תכניתו המדינית לאחר שלילה מוחלטת של הגדרת הסכסוך הישראלי-ערבי כסכסוך טריטוריאלי.

"הסוג המוכר ביותר של מלחמות בהיסטוריה הוא המלחמות על שטח ונחלה", ציין פרופ' אלדד הסבור כי משום כך הנחת היסוד של מבקשי הפתרונות המדיניים היא שגם במקרה הישראלי מדובר בסכסוך טריטוריאלי המחייב מטבעו פתרון שמהותו היא חלוקה בין הצדדים, "זה לכאורה הפתרון ההגיוני ביותר. נחלק את הארץ בינינו ויהיה שלום...".

אלא שאלדד קובע כי מדובר בטעות חמורה באבחנה כפי שהוכח כאשר עוד ועוד פתרונות מדיניים מסוג זה הובילו לשפיכות דמים שרק הלכה והחריפה מניסיון לניסיון. "למרות החלוקה שביצע צ'רצ'יל בארץ

זה לא סכסוך טריטוריאלי מדובר במלחמת דת. עבור הערבים ארץ ישראל היא אדמת וואקף שאסור לוותר עליה. הם מצווים לגרש את האויב שפלש אליה. אבל גם אנחנו נלחמים על ארץ ישראל כי זו האמונה והדת שלנו

ההצעה היא הפרדה בין אזרחות לתושבות. הטהרנים יגידו שזה לא דמוקרטי לעילא ולעילא זה נכון, אבל הדרישה שדווקא פה, במקום המסובך ביותר, הדמוקרטיה תהיה מושלמת, היא דרישה לא הגיונית

חיים ויצמן נואם בפני ועידת UNESCOP. צילום: ויקיפדיה

בהקמת הממלכה האשמית על העבר המזרחי של הירדן, הערבים לא קיבלו את זה והמשיכו בפרעות בהן מאות יהודים נרצחו. לאחר

ח"כ עמיחי שיקלי. צילום: אבשלום ששוני פלאש 90

ריבונות מתחילה בתרבות ובשיח, וזו משימה של כולנו

עבור חבר הכנסת עמיחי שיקלי משימת הריבונות נוגעת לכל אחד ואחת מאיתנו והיא מתחילה בשיח האישי מכיבוש והכלה לריבונות והכרעה

הריבונות והנכונות להתעמת עם המציאות כפי שהיא ללא עיגול פינות. "צריך לומר את האמת. החברה הישראלית יהודית, לשמחתנו ולצערנו, היא חברה מאוד שבעה, מאוד לא ששה אלי קרב, מאוד מאוד מושפעת ממגמות פוסט מודרניות פרוגרסיביות שמוזרקות לתוך מחזור הדם שלה באינספור ערוצים". כשהוא פוגש בני נוער הוא מבקש מהם בראש ובראשונה לזהות את הפרוגרס

ב'שומר החומות' כ"הפרת סדר", או כשהמשטרה רואה את מטרתה באירועים כאלה כ'הפרדה בין הניצים', כל אלה נובעים מעולם מושגים משובש. הכלה היא ההיפך מהכרעה, וכשנמנעים מלהגדיר את חובת ההכרעה אין עניין לבצע טיפול שורש. המילה הכלה מבטאת פסיכולוגיה של התמכרות לשקט, רק לא להתעמת עם המציאות, גם אם זה אומר שלא נקרא לילד בשמו, כי אם נקרא לו בשמו זה יכול לעלות לנו בעימות אמיתי".

דוגמא לשינוי כיוון במונחי השיח מוצא שיקלי בכנס סגני ראשי הערים בו השתתף לפני מספר שבועות. שיקלי דיבר על אחריות ומנהיגות וציטט משפטים מתוך נאום של ראד סלאח בו הוא מדבר על היהודים כמי שמכינים מצות מדמם של ילדים. שיקלי קבע בנאומו נחרצות כי מי שעולה לרגל לאדם כזה הוא אויב של המדינה. התגובה בקהל סגני הערים הערבים הייתה פרץ גידופים, צעקות וקריאות מחאה. "הם התחילו להשתולל שם ולא ניתן היה לדבר. זה נקרא להתעמת ולהציב את הדברים כפי שהם. אם ההנהגה שלהם תומכת ברצח שוטרים אז מה הם מדברים על האלימות בחברה הערבית?".

כמחנך שפוגש את הדור הצעיר בכל רחבי הארץ מודע שיקלי לשינוי התודעתי-התנהגותי העובר על החברה המערבית והשלכותיו גם על שיח

עם אנשי שמאל מתנהלת על בסיס אותם מושגים, בעוד הימין על פי רוב מגיב למושגים שהשמאל טבע ומתקשה לייצר מושגים משלו ולהחדיר אותם לקונצנזוס".

שיקלי לא פסימי. הוא דווקא מזהה שינוי חיובי בשנים האחרונות. "זה אמנם משתפר, אבל עדיין אין לימין את הכלים המרכזיים לעשות את זה. הימין נמצא בנחיתות במכוני מחקר ובתקשורת. מתחילה להיות השלמת פערים אבל הנחיתות הזו, בעיקר באקדמיה, עדיין קיימת".

לא להיכנע למונחים פוסט ציוניים

השיח הזה שעליו מדבר חבר הכנסת שיקלי מתחיל במושגים ומונחים פשוטים שהפכו חלק בלתי נפרד משיח הציבורי בישראל. "עצם העובדה שעדיין משתמשים במונח כמו 'שטחים' זה כישלון קולוסאלי של הימין. כדאי לשים לב שהמונח 'הקו הירוק' קיים רק אצלנו. זה מונח שלא מעניין את הפלשתינים. אצלם הקו הזה פשוט לא קיים. כך גם כל הטרימינולוגיה של 'כיבוש' ו'מתנחלים' היא טרימינולוגיה שמאלנית שלצערנו חדרה גם אלינו".

"זה לא מתחיל ונגמר ביהודה ושומרון. מונחים כמו 'הכלה', ההגדרה של גל הטרור שפקד אותנו

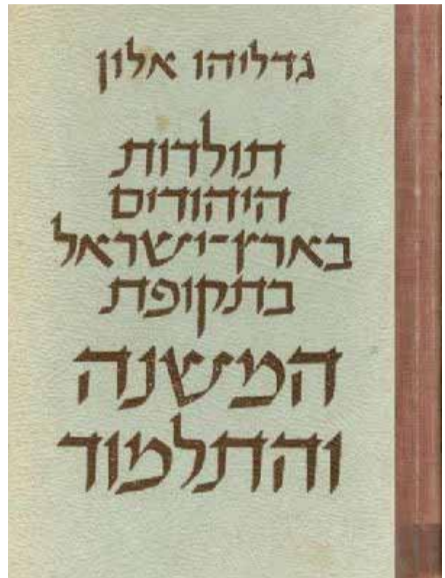
אל סבך הפוליטיקה הגיע עמיחי שיקלי הישר מעולם החינוך כמי שהקים והוביל את מכינת תבור. ככה שיח הריבונות שלו אינו מתחיל ומסתיים במהלכים פוליטיים ומדיניים שביאו להחלת הריבונות הישראלית ביהודה ושומרון, אלא בנדבך עמוק בו לכל אחד ואחד מאיתנו יכולה להיות תרומה של ממש.

עצם העובדה שעדיין משתמשים במונח כמו 'שטחים' זה כישלון קולוסאלי של הימין

בעיני שיקלי לפני הכול ריבונות באה לידי ביטוי בשפה שבה אנחנו מדברים. "השפה היא שמעצבת את מציאות חיינו, והשמאל עושה שימוש מצוין בשפה ובה הוא מצליח להטמיע את המושגים שהוא מבקש להחדיר לשיח הציבורי. כל שיחה

המילה הכלה מבטאת פסיכולוגיה של התמכרות לשקט, רק לא להתעמת עם המציאות, גם אם זה אומר שלא נקרא לילד בשמו, כי אם נקרא לו בשמו זה יכול לעלות לנו בעימות אמיתי

אל מול מונחי השמאל החודרים לשפתנו דורש שיקלי להחזיר אותנו אל מונחי היסוד. "אני לא מבקש להמציא שום דבר חדש, אלא בסך הכול שיהיה כאן רנסנס של מושגים. לדבר על זכותנו על הארץ בכל חלקיה, זה לא אומר שטקטית או אסטרטגית נכון להקים נקודת ישוב בבניין נטוש בג'נין, אבל גם אם אנחנו לא מקימים שם ישוב יש לנו את הזכות המוסרית לעשות את זה. כשמדברים אלינו במונחי שמאל עלינו לענות במושגים אחרים, מושגים של ארץ ישראל, של זכויות היסטוריות ומוסריות, מושגים של ריבונות".

מחברים את הנוער למקורות התרבותיים, להיסטוריה של עם ישראל, לספרות עברית, לשיירה, לטיולים והיכרות עם המורשת בשטח ריבונות.

בפיו של שיקלי ל'סור מרע' ול'עשה טוב': "כדי לחנך צריך לפרוט את ההתמודדות לפרטים קטנים של סור מרע ועשה טוב. ב'עשה טוב' מחברים את הנוער למקורות התרבותיים, להיסטוריה של עם ישראל, לספרות עברית, לשיירה, לטיולים והיכרות עם המורשת בשטח. כל אלה הן פעולות שבונות את החוסן התרבותי והלאומי ומגינות עלינו מהניסיון לטשטש את הזהות שלנו ולהחליש אותנו".

חלק ה'עשה טוב' נוגע למרכיבי השיח הישראלי. "אני מבקש מהנוער לחשוב פעמיים לפני שמאמצים את השיח של התקניות הפוליטית. למשל את הנחת המוצא שאומרת שאין אמת אחת, שזה ביטוי טריקי כי אם נחשוב לרגע נוסף נצטרך לשאול את עצמנו אם גם המשפט הזה הוא לא בהכרח אמת, וכאן כל תשובה תוכיח שהמשפט הזה לא נכון. עלינו לחשוף את הטוטליטריות שמאחורי הפרוגרס שמתחפש לליברל. צריך לחשוף את השקר ואת עיוותי המושגים".

אני לא מבקש להמציא שום דבר חדש, אלא בסך הכול שיהיה כאן רנסנס של מושגים. לדבר על זכותנו על הארץ בכל חלקיה

להחזיר לקהילה האתיופית את רעיונות מחאת השחורים בארה"ב כדי לסכסך את האוכלוסייה הזו עם המחנה הלאומי ועם רשויות המדינה וכדי לערער את ציונה היהודי של המדינה. בירור נוסף מגלה שמדובר בקרן שהכסף שלה מגיע מממשלת גרמניה. זו אותה קרן שהובילה גם את המחאה נגד חוק הלאום".

"מדובר במחאות שמדברות לצעירים. משכנעים אותם שחוק הלאום סותר שוויון וזכויות אדם, אבל זה לא נכון. זכויות אדם נרחבות הן חלק ממה שאנחנו וממי שאנחנו, לעומת זאת את הקומה הנוספת של זכויות לאומיות קולקטיביות לא ניתן לתת. אנחנו בעד שוויון בזכויות אזרח ואדם ונגד שוויון בזכויות לאומיות כי המשמעות תהיה סוף המדינה הציונית יהודית. ההבנה הזו מקרינה לגבי התפיסה של הצעירים לזכות הריבונית שלנו בארץ ישראל".

את ההתמודדות העכשווית רואה שיקלי כהתמודדות עם עוד אימפריה בשורת האימפריות שעיימן התמודד העם היהודי, לא פחות. "מאז ומתמיד התמודד העם היהודי עם אימפריות. כך היה מול האימפריה המצרית, האשורית, הבבלית, היוונית והרומאית ולאחר פרק זמן ארוך גם עם האימפריה הגרמנית נאצית. היום הוא מתמודד עם אימפריה נוספת, אבל זהו מאבק שונה. עם ישראל לא מבחין במאבק שמנהלת נגדו האימפריה המערבית שלא שולחת אליו ליגיונות חמושים ואין לה מטרה להשמיד אותו פיזית, אבל זו אימפריה שבכוח רב מבקשת למחוק את זהותו הלאומית, לערער את ריבונותו המדינית, לנשל אותו כליל מהאחיזה בחבלי המולדת ביהודה ושומרון, ולמעשה לרסק את המפעל הציוני". המענה למתקפה האימפריאלית הזו מתחלק

בפעולה, "שימו לב ממה המציאות מורכבת", הוא אומר להם ומציג את המגמות הנסתרות שמאחורי פעילותן של קרנות זרות שתכליתן להחזיר לישראל מגמות מערביות המטשטשות את דמותה וייחודה של מדינת ישראל.

אנחנו בעד שוויון בזכויות אזרח ואדם ונגד שוויון בזכויות לאומיות כי המשמעות תהיה סוף המדינה הציונית יהודית

העם היהודי מול מתקפה חרישית של האימפריה החדשה
בהקשר זה הוא מזכיר את מחאת העדה האתיופית שהיה מי שדאג להחזיר לתוכה גם מהגרי עבודה מדרום תל אביב שיניפו יחד שלטים סגולים בנוסח 'עומדים ביחד'. "מה הקשר בין הפליטים לאתיופים? אין קשר", הוא שואל, עונה ומוסיף פרט ידוע פחות: "כשחוקרים מעט מגלים שיש קרן גרמנית שמממנת את הארגון הזה, והם אלה שעומדים מאחורי הניסיון

ח"כ אורית סטרוק. צילום: חיים טויטו

לא נאפשר למשור את השטיח מתחת רגלי הריבונות

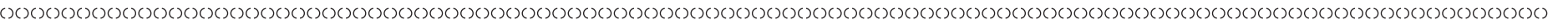
את מעמדו חסר התקדים של מנסור עבאס בקואליציה רואה חברת הכנסת אורית סטרוק כסימפטום מהותי לכשל ערכי הרבה מעבר לחבירת השמאל והימין לממשלת 'לא ריבונות ולא נסיגות'

האור היחידה היא צריבה תודעתית לאומית לריבונות שחייבת להיווצר, ולפיה אסור לטעות שכוזו לחזור על עצמה. "נפילה של הממשלה ללא צריבה כזו תשאיר אותנו עם אותה בעיה", היא אומרת. "הרי לאורך 150 שנה עמלה הצינונות להביא לכך שעם ישראל יהיה ריבוני על ארצו, עוד לפני קומת הממלכת כהנים וגוי קדוש'. כאשר לא העם היהודי הוא שמחליט על גורלו אלא האויבים שיושבים בתוך הממשלה וכאשר ראש הממשלה יודע שאם לא ירצה אותם תיפול הממשלה שלו. אנחנו מצויים שלא נעזבה ביד זולתנו מן האומות, אבל ביד התנועה האיסלאמית עזבנו את כולה. זו סיטואציה שמושכת את השטיח מתחת רגלי הריבונות".

במקומות שהחלנו בהם ריבונות אנחנו כבר לא באמת ריבוניים? פתאום אנו בשלטון משותף עם התנועה האסלאמית". "הרי בכל ויכוח, על חומש, על גבעת רונן, על נגב, מי מחליט? מי מחליט גם איך ייראה תקציב המדינה? מנסור עבאס הוא מנסור הבוס", מצטטת סטרוק את חבר הכנסת פרוש. "אין תקדים למצב שבו עם הופך את אויביו לשותפים בניהול המדינה שלו. לכם עצירת הנטיעות בנגב היא לא עניין טכני אלא החלטה מהותית. המאבק הוא לא על גבולות ועל קווי 67', אלא על עצם הריבונות ומהותה של המדינה שהולכת ומתדרדרת". במציאות סבוכה שכזו סבורה סטרוק שנקודת

על ידי בני גנץ שהחליט שבניגוד למחויבות הקואליציונית להיאבק בהשתלטות הערבית על שטחי C הוא דווקא מגבה את מאמצי הרש"פ והופך את צה"ל ואת המנהל האזרחי לזרוע ביצועית של הרש"פ". כאמור, מעבר לכך, סטרוק מוצאת סיבה מהותית ועמוקה הרבה יותר לקביעה שאיתה פתחה: "הרי מהו רעיון הריבונות. שעם ישראל יתקדם ויחיל ריבונות על עוד ועוד חלקים מארצו. זה התחיל ב-48' על חלק מהארץ, התקדם ב-67' עם ריבונות בחלקים נוספים וב-81' התקדמו גם עם רמת הגולן, אבל כשיש ממשלה שבמהותה היא לא של עם ישראל אלא משותפת לנו ולאויבים שלנו, מתברר שגם

כמי שעומדת בראשות משותפת של השדולה למען ארץ ישראל מתקשה חברת הכנסת אורית סטרוק למצוא נקודות זכות ארצישראליות לממשלה הנוכחית. כמי שרואה את הגשמת חזון הריבונות כיעד אידאולוגי פוליטי ומדיני, היא נאלצת לקבוע בנחרצות כי "הממשלה משכה את השטיח מתחת רגליו של חזון הריבונות החשוב, היפה, ההכרחי והחינוני". לדבריה הסיבה לכך אינה רק חבירת הימין לשמאל או ההסכמה הקואליציונית שלא לקדם מהלכי ריבונות או נסיגות, אלא טעם אחר ומהותי הרבה יותר, אך לפני שהיא מפרטת אותו היא מעירה שבניגוד להסכמה הקואליציונית הזו "בכל יום ובכל שבוע מתבצעות נסיגות

רב העיר צפת הרב שמואל אליהו

לא לזנוח לרגע את חלקנו בתהליך

כלכלת ישראל בפריחה ואויבי ישראל בקריסה, ודווקא עכשיו נראה שמהו משמעותי משתבש. הרב שמואל אליהו מציב קריאת כיוון מעשית

רוצים להשפיע על המדינה לא יתכן שיהיה גשר ממטולה ועד אילת שלא כתוב עליו מדינה יהודית. זו לא משימה קשה במיוחד. הציבור שלנו פרוס על פני כל הארץ שלאורכה יש 1200 גשרים, לכל גשר יש שני צדדים. לא מדובר אפילו בהשקעה כלכלית כבדה מדי. זו המשימה שלנו כעת. עלינו לקום לעשות. נקודה."

בסיטואציה שלטונית קשה כל כך. כאן מגיעה אחריותנו שלנו. "לא יתכן שהקב"ה יעשה לנו את העבודה ואנחנו נשב שלובי ידיים. חובתנו לעשות את תפקידנו בתהליך הגאולה של עם ישראל. כשאין לנו אומץ לדרוש את שלנו, שולח לנו הקב"ה מורה טוב בשם מנסור עבאס והוא מלמד אותנו לדרוש ולקבל דרישות, גם אם הן מנוגדות לכל חוק ושכל ישר. הוא מנצל את כוחו הפוליטי בחיך ובמתק שפתיים, ומקבל הכול עם בונוסים."

"אבל המציאות הזו זמנית. ריבונות של עולם לא מפר את ההבטחות שלו ולא מתחרט, כי לא אדם הוא להינחם. ה' לא עוצר תהליכים באמצע, אבל לנו יש תפקיד. מי שהכתיר את עבאס הוא אנחנו, גם הציבור האמוני, גם אם לא באופן ישיר, וכעת זו עבודה רוחנית של כל אחד ואחד מאיתנו, גם בתפילה וגם בפעולה ממשית".

ובדבריו על פעולה ממשית מכוון הרב אליהו לפעולה שבעיקרה הסברתית תודעתית. "כשהשמאל רצה לעשות מהפכה חינוכית הוא תלה על כל גשר במדינה שלט משלו. אם אנחנו

ישראל זו הייתה שעת הזדמנות ותקווה לקפיצת מדרגה ממצב אחד למצב טוב יותר. הדוגמא המשמעותית היא עשר המכות שמכונות מגפה שנועדה לשנות את המציאות של עם ישראל ממעמד העבדים למעמד בני חורין לצד הלקה לפרעה. כך היה גם בתקופת דוד, כשעם ישראל היה זקוק לדרבון והתעוררות כדי להתקדם ולרצות בקומת המקדש".

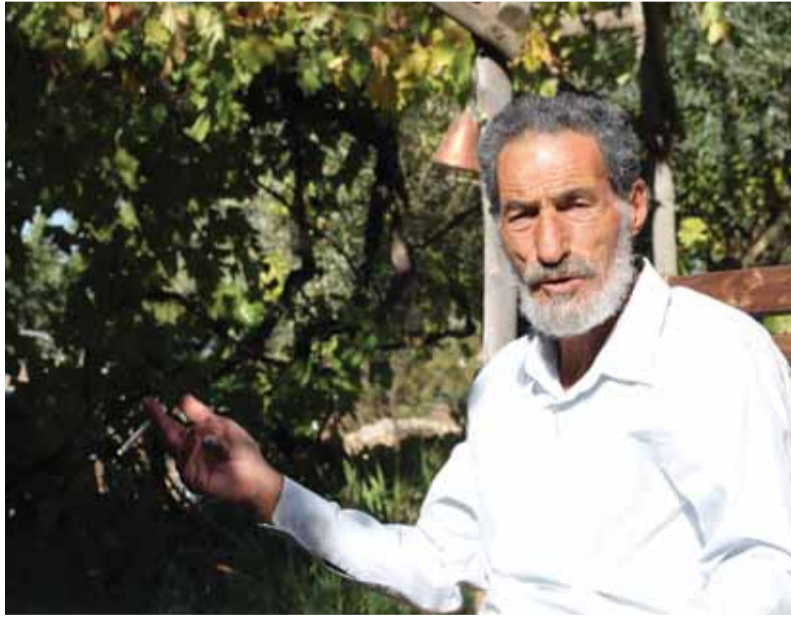
הרב אליהו מבקש להרחיב את המבט אל מחוץ לגבולותיה של ישראל, שם קורסות בזו אחר זו מדינות האויב של ישראל, סוריה, עיראק, לבנון, לוב, מצרים ואחרות. "זהו התגשמות ה'זהו למשיסה שוסיך ורחקו כל מבעליך'. זו התגשמות הפסוקים 'ושב ה' אלקיך את שבותך וריחמך ושב וקיבצך מכל העמים אשר הפיצך... ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על אויבך ועל שונאיך אשר רדפוך". לעומת הקריסה שלהם עלתה כלכלת ישראל בתקופת הקורונה יותר מכפי שעלתה בכל שנה משנות קיומה".

ועל רקע כל הטוב הזה שואל הרב אליהו איך קורה שלמרות הכול אנחנו מוצאים את עצמנו

במציאות המורכבת הנוכחית ביקשנו מהרב שמואל אליהו, רב העיר צפת, נקודת מבט אופטימית לקראת העתיד ונקודת המוצא שהוא פותח בה היא דווקא המגיפה הפוקדת אותנו. "כל מי שקורא בתורה ושונה בנביאים או בכתובים רואה שבכל פעם שהייתה מגפה בעם

אם אנחנו רוצים להשפיע על המדינה לא יתכן שיהיה גשר ממטולה ועד אילת שלא כתוב עליו מדינה יהודית

לא יתכן שהקב"ה יעשה לנו את העבודה ואנחנו נשב שלובי ידיים. חובתנו לעשות את תפקידנו בתהליך הגאולה של עם ישראל

בני קצובר, מבוני ההתיישבות המתחדשת בארץ ישראל. צילום: שגיא קייזלר

כעס בריא והתעוררות שמתחילה מלמטה

נוער נחוש, התיישבות פורחת ומתיישבים עקשנים בהיאחזותם בארץ ישראל. אלו בעיני בני קצובר התשובות שמייצר עם ישראל למבוכת המנהיגות העכשווית.

אם רק יעשה כל אחד את תפקידו ומאמציו לקידום הריבונות, ההתיישבות, המאבק בהשתלטות הערבית על שטחי C, המשילות בנגב ובגליל, בכך "תבלוט עליבות השלטון

בני קצובר, ממובילי תנועת ההתיישבות ביהודה ושומרון כואב את התנהלותה של ממשלת ישראל, אך כפי שרבי עקיבא זיהה בשעתו את הפן החיובי גם בשועל היוצא מחורבות קודש הקודשים, כך גם הוא סבור שהמציאות מלמדת על בן דוד המקרב ברוח דברי רבי חמא בר חנינא בסנהדרין שאין בן

התהליכים הבריאים ממשיכים להתחולל מלמטה ומשם הם יעלו למעלה. נוצרת תשתית לקראת העתיד. המציאות הקשה גורמת לכעס בריא.

"יש אמנם בודדים מתייאשים, אבל הכעס הבריא מחלחל לעוד ועוד חלקים בעם שמבינים שלא יתכן שהעם היהודי יתנהל בהישענות על גורמים שונאי מדינת ישראל. אנחנו עוברים כעת חוג בית שמסביר לכולנו את מה שחשבו עד עכשיו שלא בטוח שהוא רע כל כך. יותר ויותר אנשים פותחים את העיניים וככל שנצטעק יותר זה יבלוט יותר."

נהדר שרוצה לפעול ולעשות דברים. מערכות החינוך שלנו מגדלות נוער בהיקפים אדירים והנוער הזה עולה על הדורות הקודמים. גם במאחזים יש נוער נפלא שבמזג האוויר הקשה ביותר נאחז בקרקע בציפורניים בתנאים קשים מול מתנגדים מבית, מול הערבים ומול מדינות העולם שפועלות נגדו.

"כעס בריא", מכנה קצובר את התחושות המתעוררות באוהבי ארץ ישראל לנוכח המציאות הפוליטית והמדינית. "אני רואה כיצד בכל מקום יושבים יהודים וחושבים מה עוד ניתן לעשות וכך הולכים ונוצרים דברים."

נמוך מאוד. יתברר שלא לשלטון כזה חלם עם ישראל ואפילו לא אבירי הדמוקרטיה שפשטה את הרגל. בעיניי זו בשורה טובה.

"רבי עקיבא ראה את זה בפער של אלפיים שנה, אצלנו זה מעבר לחלון. רואים כיצד השלטון כבול בידי עצמו וכל צעד שהאחד רוצה לקדם מכעיס את האחר, ומול אולת היד הזו אנחנו אמונים על הערך הגדול של השתדלות ויחד עם זאת רואים את ההתקדמות והפריחה ביהודה ושומרון אף על פי כן. אני רואה בתים שהולכים ונבנים בהרבה מקומות, משפחות מצטרפות ליושבים, ונוער

דוד בא עד שתכלה מלכות הזרה מישראל. "אם בעבר יכולנו לבקר את השלטון, לאהוב או לא לאהוב אותו, הרי שכעת מושגי השלטון מזולזלים כפי שלא היו בעבר. בעיניי זה מבשר שאנחנו ערב תקופה ענקית", הוא אומר.

קצובר משוכנע שאם רק יעשה כל אחד את תפקידו ומאמציו לקידום הריבונות, ההתיישבות, המאבק בהשתלטות הערבית על שטחי C, המשילות בנגב ובגליל, בכך "תבלוט עליבות השלטון גם למי שעדיין לא ברורה המציאות יתבהר שקורה כאן משהו

המציאות מייצרת ריבונות בפועל, אך מעליה צריכה לבוא החלטת ממשלה

ריבונות היא החלטה של מנהיגים והצהרה משפטית שבוא תבוא. ריבונות היא גם התיישבות, היאחזות, פריחה והתפתחות, ואת הריבונות הזו רואים בשטח. צריך רק להסתכל. שלמה נאמן בראיון

שלמה נאמן ראש מועצת גוש עציון. צילום: חיים טויטו

מהמתרחש בהר הבית. "לפני שנים לא רבות היינו 10-15 יהודים שדרשו תפילה בהר הבית", הוא מספר. "היום אלפי יהודים עולים להר הבית, למרות שהחוק לא השתנה, הערבים לא השתנו וגם המשטרה לא השתנה. בכל זאת כבר יש מניינים קבועים בהר הבית. כשיבואו אלפי יהודים ויצטופפו ביהודה ושומרון, אם לא יקבלו בית יגורו בקראוון, אם לא בקראוון יגורו באוהל ומזה שיבואו אלפים ויאמרו שזו הארץ שלנו ושלא תהיה בה ריבונות אחרת, מזה תהיה ריבונות."

"כשרואים טרקטורים שלנו, כשרואים ילדים נולדים, בתי ספר נפתחים, כרמים נטועים, יהודים מטיילים, כשרואים את כל פעילות ההתיישבות מבינים שכל אלה הפוכים את הריבונות לעובדה מוגמרת. גם אם זה ייקח שנה או עשור עד ההצבעה בממשלה, זה קורה וזה יקרה. דבר אחד ברור, אסור שנושא החלת הריבונות יירד מסדר היום."

צריכים להוריד מאחיותנו. הרבה תלוי בנו וכשההתיישבות מתפתחת הריבונות כאן. חצי מיליון יהודים הפוכים את הריבונות לדה פקטו גם אם היא עדיין לא זה יורה שבוא תבוא. מציאות של ישובים קטנים ומבודדים שמתקשים להתפתח ולקלוט עוד תושבים נותנת תקווה לאויב."

לרגע קופץ שלמה נאמן קצת אחורה בזמן ומזכיר את התובנה שעלתה מתכנית טראמפ, לה התנגד בתוקף. "במפת הריבונות שרטטו האמריקאים כמעט את כל ההתיישבות כמקום שישאל יכולה להכיר בו, חוץ מ-15 ישובים. המשמעות היא שלגודלם של הישובים והתפתחותם יש משמעות. נכון שנלחמנו בתכנית טראמפ כי לא הסכמנו לריבונות חלקית כזו, אבל מהמפה שהוצגה היה ברור שגם הקהילה הבינלאומית מבינה שיש מצב שאין ממנו חזרה. לכל הדעות, גם לאמריקאים, ברור שתהיה ריבונות על כמאתיים ישובים."

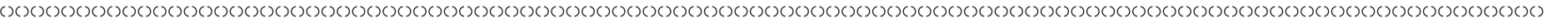
רוח גדולה של תקווה מקבל נאמן

השטח? בירושלים קיימת ריבונות, אבל בשועפאט ובשכונות מזרח העיר אתה לא מרגיש כריבון."

"אנחנו חייבים להבין שעם החלטת הריבונות המשימה רק מתחילה. יש המון עבודה כדי שהריבונות תורגש ותיושם אחרי קבלת החלטות", אומר נאמן ועובר מיד לצידה היפה של המציאות. "כשאתה מסתובב במעלה אדומים, באריאל, בחלק גדול מגוש עציון, בביתר עילית, אתה רואה ריבונות. יש אמנם עדיין הרבה בעיות, ועדיין אין החלטת ממשלה, אבל רואים בעיניים שהריבונות מתקיימת בעצם הנוכחות שלנו. ירושת הארץ היא הישיבה בה וההתיישבות בה."

כאמור, נאמן רוצה בקבלת החלטה רשמית ריבונית, אבל עבורו בכך לא מסתיים עניין הריבונות. "אני לא רוצה להוריד חלילה אחריות מהחלטת מקבלי החלטות שהכניסו אותנו לסד ותקעו את נושא הריבונות, אבל גם אנחנו לא

הוא מתמודד בכל יום עם כל ביטוי אפשרי של היעדר ריבונות. הוא נאבק בכרסום הערבי המתמיד והממומן בשטחים הפתוחים, הוא נאבק במגבלות הבנייה והאישורים שמשיית עליו המינהל האזרחי, הוא מכיר את מתקפות הסטור מקרוב ופוגש אינספור התנכלויות מצורות שונות על ההתיישבות הצעירה, ועם זאת שיחה אתו נשמעת מלאה אופטימיות, חזון ועין טובה. שלמה נאמן, ראש מועצת גוש עציון. "הריבונות כבר כאן והיא חזקה יותר מהפוליטיקה", הוא קובע נחרצות. בעיניו מה שקורה בשטח חשוב ומשמעותי. "ריבונות היא שני תהליכים. האחד הוא תהליך משפטי-סטטוטורי, כלומר החלטת ממשלה, כנסת ובג"צים, תהליך שקורה במישור מקבלי ההחלטות ועורכי הדין. הנתניב השני הוא המציאות בשטח. לא תמיד מספיקה ההחלטה הרשמית. ברמת הגולן, לדוגמה, יש ריבונות, אבל איפה היהודים? למה הם לא מיישבים את

צילום: שאטרסטוק

משה ליאון: נוהג כריבון בירושלים וריבונות היא אחריות

שולחנו של ראש עיריית ירושלים, משה ליאון, גדוש משימות ועם זאת הוא מביט בסיפוק על שורת הישגים, לא נבהל מהשד הדמוגרפי, מאמין שיצליח להכניע את הסתת הרש"פ בעיר ומשוכנע שתושבי מזרח העיר מרוצים מהריבונות הישראלית

רבות מנופפים חוזי שחורות בסוגיה הדמוגרפית ככזו המנבאת את אבדן זהותה היהודית של הבירה. ליאון משוכנע שהמגמה אחרת לחלוטין. בירושלים, הוא מציין, 330 אלף תושבים ערבים ועם זאת הוא "לא דואג. העיר הולכת לגדול במספרים גדולים מאוד בתקופה הקרובה. הרוב היהודי ילך ויגדל אם אוכל להמשיך ולפתח את הבנייה בעיר על פי המדיניות שלי".

ליאון דוחה את הטענות על הקפאת בנייה בתקופת נתיחה. "לפחות בקדנציה שלי אישרנו בניה בחומת שמאל, בגבעת המטוס, פסגת זאב, בגבעת השקד ועוד. אנחנו מאשרים בנייה ומתקדמים וגם בעטרות עברנו שלב משמעותי כשאשרנו את הקמת השכונה בוועדת התכנון המקומית. מדובר בהישג למרות שכרע העניין מעוכב עד להשלמת תצהיר סביבה שיוגש לוועדה המחוזית. מדובר בתהליך שיארך שנה, אבל גם זה יקרה".

משה ליאון סבור כי למען רווחת התושבים בירושלים ובסביבותיה נכון לייצר את פורום מטרופולין ירושלים, שייכנס לתוכו את ראשי המועצות השכונות יחד עם ראש עיריית הבירה לשיבות משותפות שיקדמו יחד מיזמים ותכניות הרואות את המרחב כיחידה ארגונית אחת לטובת כלל התושבים ועם זאת לשמור על עצמאותה של כל רשות.

סוגיית הקונסוליה האמריקאית לפלשתינים לא מטרידה את ראש העירייה. "ממקורותיי אני יכול לומר שאני לא רואה את זה קורה", הוא אומר ומוסיף: "מה שכן קורה וקורם עור וגידים הוא השגרירות האמריקאית. תכניות הבניה הנרחבות של השגרירות מאושרות, ואני מאמין שבתוך כמה שנים תהיה באזור ארמון הנציב שגרירות אמריקאית גדולה מאוד, וזו אמירה משמעותית מאוד לעולם".

משה ליאון ראש עיריית ירושלים. צילום: חיים טויטו

העיר הולכת לגדול במספרים גדולים מאוד בתקופה הקרובה. הרוב היהודי ילך ויגדל אם אוכל להמשיך ולפתח את הבנייה בעיר על פי המדיניות שלי

התושבים מקבלים את פעולות העירייה בהרבה תמיכה. הרי חלק גדול של העובדים הם עצמם תושבי מזרח העיר".

לשכונות שהן חלק בלתי נפרד מבירתה של מדינת ישראל. בכך אנחנו משקיעים מיליארדי שקלים", הוא אומר ומספר כי "ברוב המקרים

ריבונות בעיני ראש עיריית ירושלים, משה ליאון, היא קודם כל אחריות על כלל תושבי העיר ולתפיסתו ריבונות כזו בהחלט קיימת. ברחבי העיר כולה, גם אם יש פה ושם חריגות. "אני לא חושב שיש אבדן ריבונות בירושלים", הוא אומר ל"ריבונות" וקובע: "אני דואג להתנהג כריבון על כל המשתמע מכך".

"ריבונות היא אחריות על התושבים, ומכיוון שאני מאמין בירושלים מאוחדת צריך לדאוג שיש גם משילות וגם סיוע בכל חלקי העיר", אומר ליאון ומספר כי במרוצת השנים האחרונות הגיעו לירושלים תקציבים נרחבים להשקעות בשכונות מזרח העיר, אך את מה שהתחולל במשך שנים רבות במזרח העיר בתחום החינוך הוא מגדיר כ"מחדל ענק".

"ריבונות זה גם חינוך, אבל כשנכנסתי לכהונה כראש העירייה גיליתי שכתשעים אחוזים מילדי שכונות מזרח ירושלים למדו את תכנית החינוך הפלשתינית שספוגה בחומרי הסתה ורמת הלימודים בה נמוכה, כך שמסיימי 12 שנות לימוד לא משתלבים במוסדות אקדמיים. בדקתי וגיליתי שההורים של התלמידים דווקא מאוד רוצים את משרד החינוך הישראלי. מבחינתי זה היה הזרז להקמת מאות כיתות בבתי הספר במזרח העיר. כל בית ספר חדש שאנחנו בונים ומאכלסים מקבל את תכנית החינוך הישראלית. כך נולד דור חדש של חינוך. לגבי בתי הספר הקיימים, לא ניתן לכפות עליהם את מערכת החינוך הישראלית, אבל גם לשם אנחנו מנסים להכניס את התכנית הישראלית".

לדברי ליאון במרוצת שנותיו כראש עירייה חל גידול של אלפי תלמידים ערבים במזרח ירושלים שמשתלבים בתכנית הלימוד הישראלית וזונחים את זו הפלשתינית.

"בנוסף, צריך להקים תשתיות, שיהיו כבישים במזרח העיר ברמה נאותה וראויה

ת"ת אלוף במיל' אמיר אביבי, יו"ר תנועת הביטחוניסטים. צילום: אהוד אמיתון tps

'קונסוליה לרש"פ נועדה לקעקע את זכותנו בירושלים'

האמריקאים אולי מקפידים את הלחץ להקמת קונסוליה לרש"פ בירושלים, אבל נערכים ליום שאחרי הרוטציה. ממשל ביידן לא זונח את חלום חלוקת ירושלים וקידום רעיון שתי המדינות. תא"ל במיל' אמיר אביבי, מנכ"ל הביטחוניסטים, מסכם מפגשים מדאגים עם בכירים בארה"ב

ומהאופן האגרסיבי שהדיון התקיים, שהם מאיימים על הממשלה שלנו. הם מבינים שזו ממשלה לא מנוסה ומנצלים את זה. בין הטענות שלנו שאלנו אותם על איזה שירותים קונסולריים הם מדברים בכלל, כאשר מבחינה טכנית ביטחוניית הפלשתינים לא יוכלו להגיע לקונסוליה הזו, כך שהקמה של קונסוליה שכזו אפילו תפגע בהם."

"אמרנו להם שהם מקדמים פיאסקו במתווה

על איזה שירותים קונסולריים הם מדברים בכלל, כאשר מבחינה טכנית ביטחוניית הפלשתינים לא יוכלו להגיע לקונסוליה הזו

אפגניסטן כשהם נכנסים לעימות חזיתי עם ישראל. בנוסף, אנחנו בסוף עידן אבו מאזן, וביום שהוא יירד מהמפה המערכת הפלשתינית תיכנס לאנרכיה עם ניסיון השתלטות של חמאס. איך זה מתכתב עם מחשבה שפלשתינים יוכלו להיכנס לירושלים? זה הרי מנותק לגמרי מההתפתחויות בשטח."

העלאת סוגיית היום שאחרי אבו מאזן עוררה סקרנות אצל בני השיח האמריקאים שביקשו ממשלחת 'הביטחוניסטים' לשרטט בפניהם תרחישים אפשריים לתקופה הזו. "הם התייחסו אלינו מאוד ברצינות. קיימנו שורה ארוכה של מפגשים עם מכוני מחקר, סנאטורים וחברי קונגרס, דמוקרטים ורפובליקנים. הסיבה ליחס הרציני הזה היא שעומדים מאחורינו אלפי קצינים. אנחנו ארגון צעיר אבל עם תמיכה ציבורית רחבה ובו לא מעט מומחים, כולל אנשי שם שזוכים להערכה רבה בווינגטון. גם במחלקת המדינה, למרות שהפגישה הייתה טעונה, אמרו לנו שיש ויכוח נוקב אבל רוצים להמשיך את הקשר ולהעמיק את השיח."

קונסוליה בירושלים הוא הכרזה שיש לפלשתינים זכויות בירושלים", הוא אומר ומדגיש כי המשמעות היא חתירה להסכמי החלוקה של שנת '47 שראו בירושלים עיר שאינה בגבולות מדינת ישראל.

"אם ארה"ב תעשה זאת נקבל כאן גשם קונסוליות לפלשתינים שייפתחו בירושלים מכל מדינות אירופה. זה לא יתחיל ויסתיים כאירוע נקודתי", משוכנע אביבי המספר על רשמיו מהמפגשים עם אנשי הממשל בארה"ב: "הפגישה החשובה ביותר הייתה במחלקת המדינה שמובילה את התהליך. שם היה לנו ויכוח סוער. הם ניסו לטעון שבסך הכול מדובר בהחזרת המצב לקדמותו ואנחנו שללנו ודחינו את הטענה על הסף. אחר כך הם עברו לפסים אישיים וטענו שהנשיא ביידן הבטיח לבוחרים שלו שהוא יעשה את המהלך הזה וכאשר ישראל לא מאפשרת לו לממש את ההבטחה היא פוגעת בחברות בין המדינות. אנחנו מצדינו אמרנו ששנאי ארה"ב לא יכול לסחור בריבונות שלנו."

על טיעון זה, מספר אביבי, עולים לא מעט סימני שאלה. "בדקנו עם משרד החוץ ונאמר לנו שאין שום הבטחה כזו. אולי בשוליים באיזה כינוס בחירות כלשהו נרוק משהו צדדי על כך, אבל לא מעבר לכך."

'הם לא מתכוונים לוותר'

לתחושתו של אביבי אין בכונת ממשל ביידן לרדת מהעניין. "אני מבין מהאמירות האלה

משמרת מחאה מול הקונסוליה האמריקאית המאורגנת על ידי תנועת הריבונות בשיתוף עם תנועות חוץ פרלמנטריות, רחוב אגרון בירושלים. צילום: מאיר אליפור עבור תנועת הריבונות

מהגשמת רעיון שתי המדינות בו דוגל ממשל ביידן.

"בעבר כבר הייתה קונסוליה אמריקאית בירושלים. היא נפתחה במאה ה-19, בתקופת הטורקים. זו הייתה נציגות אמריקאית שנועדה לתת שירות קונסולרי לכלל התושבים, יהודים וערבים כאחד, ללא כל כוונה מדינית כלשהי", הוא מזכיר את הרקע לקיומה של הקונסוליה עד סגירתה. "בשלב מסוים הוקמה השגרירות בתל אביב, ומקובל שאם יש שגרירות בעיר אחת אפשר לתת שירותים קונסולריים בעיר אחרת, וכך היה. השירותים ניתנו בירושלים ליהודים וערבים כאחד."

הטעיה אמריקאית מכוונת

"ארה"ב הכירה בירושלים כבירת ישראל והעבירה את השגרירות לירושלים, ומבחינת החוק הבינלאומי אין דבר כזה שגרירות ובאותו מקום גם קונסוליה. הממשל האמריקאי מנסה לייצר מציאות אחרת לגמרי ממה שהיה קודם. יש מי שמנסים להטעות עם מצג שווה שכאילו מחזירים למה שהיה בעבר, אבל זה לא נכון. הם רוצים לפתוח קונסוליה לישות זרה, קרי הרשות הפלשתינית שחותרת להיות מדינה. הפעולה הזו מקעקעת את הזכויות שלנו בירושלים, ומציגה את העיר כבירה גם של ישות זרה."

אביבי מזכיר את חוק יסוד ירושלים ואת החוק האמריקאי ששניהם קובעים שירושלים היא אך ורק בירתו של העם היהודי. "כל ניסיון להקים

הדיווחים בתקשורת הישראלית והאמריקאית מזלזלים על החלטת ממשל ביידן להקפיד לעת עתה את הדרישה מישראל לאפשר פתיחתה של קונסוליה לפלשתינים בירושלים, ואולם על פי אותם דיווחים הרעיון לא נגנז לחלוטין. יש בממשל האמריקאי מי שמקווים שביום בו ייכנס יאיר לפיד לבלפור יהיה קל יותר לקבל הסכמה ישראלית ומנופי הלחץ יופעלו ביתר שאת.

ההחלטת ההקפאה האמריקאית קדמו פעולות מחאה נרחבות ברחבי הארץ ובארה"ב. ארגונים חוץ-פרלמנטאריים רבים חברו לתנועת הריבונות לשרות מפגני מחאה שקראו לממשלת ישראל

ארה"ב הכירה בירושלים כבירת ישראל והעבירה את השגרירות לירושלים, ומבחינת החוק הבינלאומי אין דבר כזה שגרירות ובאותו מקום גם קונסוליה

להבהיר את עמדתה נגד הקמת הקונסוליה, ובמקביל קראו גם לממשל האמריקאי לכבד את החוק הישראלי ואת החוק האמריקאי השוללים מהלך שכזה.

בין הארגונים שפעלו בישראל ובארה"ב הייתה גם תנועת 'הביטחוניסטים' המאגדת בתוכה מאות בכירי מערכת הביטחון בדימוס. תא"ל במיל' אמיר אביבי, מנכ"ל התנועה, עמד בראש משלחת שהגיעה לווינגטון, פגשה בכירים וחברי קונגרס משתי המפלגות והבהירה את מניעי ההתנגדות הישראלית למהלך.

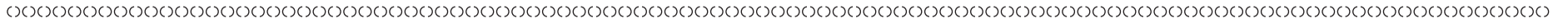
גם כעת, לאחר שהלחץ האמריקאי ירד, אביבי אינו רגוע לאור הנחישות שפגש בארה"ב לממש את השאיפה שנועדה לרצות את הפלשתינים ולהוות שלב בדרך לחלוקתה של ירושלים כחלק

אורינט האוס, ירושלים. צילום: Havakuk Levison, רויטרס

מאבדים משילות וריבונות בין הסמטאות

טורקיה, סעודיה, ירדן, חמאס והרש"פ מנהלות מאבקים כוחניים על השליטה במזרח ירושלים. ישראל עוסקת בניסיונות לכבות שריפות, אבל לרוב פשוט לא יודעת מה קורה מתחת ומעל לפני השטח. המזרחן ברוך ידיד מספר

מהמטה הארצי של משטרת ישראל. "המשטרה מנסרת את הפלילים, והשב"כ את הטרור, אבל אין גוף שחושב על מזרח ירושלים. יש מי שחושב על פיתוח אתרים במזרח העיר, אבל לא בוחנים את המגמות במזרח ירושלים כמו שצה"ל עוקב אחרי המגמות ברמאללה ובשכם. אנחנו פשוט לא יודעים מה קורה בחצר שלנו, בירושלים", קובע ברוך ידיד בעקבות שיחות עם גורמים בכירים. לשאלה מדוע ישראל נוקטת באזלת היד הזו אין לו תשובה של ממש.

בחמאס מבקשים לעשות שריד פלשתיני, וכמו בעבר ישראל היא שק האיגרוף לתצוגת שרירים פנים פלשתינית שכזו

לעומת זאת ברור לו שהמענה חייב להגיע דרך העתקת המודל הצה"לי הקיים ביו"ש למציאות האזרחית במזרח ירושלים, "צריך לנטר את המגמות, לסכל גורמים שליליים שאותם אנחנו מכירים כבר עכשיו ולקדם את תכנית החומש שהוכנה כבר להשקעות במזרח העיר. לא יתכן שבבית ספר של העירייה ילמד מי שיבצע את הפיגוע הרצחני בו נרצח אלי קיי הי"ד. לתחושתו מדובר במחולל. הכול מתחיל בהחלטה ונמשך במדיניות".

מזרחן ברוך ידיד. צילום: באדיבות המצולם

של בכירי חמאס הזוכים לתפקידים חצי רשמיים בירושלים המזרחית. "במזרח ירושלים השיח הפנימי כולו של חמאס, אז אנחנו נדהמים ומתפלאים כשיש ירי על עכו ורמלה?".

וגם לפתח' של אבו מאזן נתחים בשליטה הערבית בעיר. הרש"פ, מסביר ידיד, מחולקת לאזורים-מפקדות וכבר הכריז אבו מאזן שהמפקדה האהובה עליו ביותר היא מפקדת ירושלים. בראשה עומד איש אמונו של אחד המקורבים ביותר ליר"ד הרש"פ וכחלק מתפקידי הקים גם מנהלת קורונה לערביי העיר. מושל מחוז ירושלים, עדנאן רית', תושב ואדי אל ג'וז, פועל מא-רם שמצפון לירושלים אך זרועותיו פרושות בכל מרחבי מזרח העיר. עם תעודת הזהות הכחולה שהוא נושא הוא מתנייע ככל שיחפוץ.

גם "השר הפלשתיני לענייני ירושלים", פאהדי אל הידמי, נושא בכיסו תעודת זהות כחולה ומגוריו סמוך למוזיאון רוקפלר הוא מפקח על הפעילות האזרחית של הרש"פ במזרח בירת ישראל. בין השאר הוא פועל להוכיח באותות ובמופתים אפליה בטיפול הרפואי בבתי החולים הירושלמים בין ערבים ליהודים.

השמות הללו הם רק קצה קרחון של בעלי תפקידים ואנשי מנגנוני הביטחון הפלשתיניים שפועלים במזרח ירושלים, בין השאר גם מארגנים הפגנות וחוטפים "חשודים" בסחר קרקעות ומעבירים אותם למרתפי העינויים של המזרחבאראת. ברוך ידיד מספר על מפגש שקיים עם גורם ערבי כלשהו באחד ממלונות העיר הסמוכים למטה הארצי של המשטרה. תוך כדי מפגש הבחין שבלובי המלון נפתחה קבלת קהל לערביי מזרח העיר המבקשים עזרה וסיוע מבכיר פלשתיני שמגיע, שומע את בקשותיהם, מקבל את המסמכים הרלוונטיים ואת סכומי הכסף הנצרכים ומבטיח לסיע עד הפגישה הבאה... והכל במרחק של פחות ממאתיים מטרים

אין גוף שחושב על מזרח ירושלים. יש מי שחושב על פיתוח אתרים במזרח העיר, אבל לא בוחנים את המגמות במזרח ירושלים כמו שצה"ל עוקב אחרי המגמות ברמאללה ובשכם

אירוע 'שומר החומות' היה המשמעותי ביותר, אומר ידיד, ומזכיר את אזהרות ואיומי החמאס שנשמעו גם בקולו של מוחמד דף, הממנעט בדרך כלל להשמיע את קולו. איומי חמאס לירי על ירושלים מגיעים מעט אחרי שאבו מאזן מבטל את הבחירות להנהגת הרש"פ ובחמאס מבקשים לעשות שריד פלשתיני, וכמו בעבר ישראל היא שק האיגרוף לתצוגת שרירים פנים פלשתינית שכזו.

ברוך ידיד מזכיר לנו את אירוע המגנומטרים, בו התקפלה ישראל ללחץ הפלשתיני, אך מה שבא אחריה היה החלטת הוואקף לפתוח בשער הרחמים, "באב אל ראחמא", בפברואר 2019, מתחם תפילה שבעבר נסגר על ידי ישראל שאיתרה בו פעילות של אגודות חמאס. קולות הענות החלושה בהם נקטה ישראל נגד פתיחתו המחודשת של המקום לא הניבו פירות והוא פתוח עד היום. שוב עובדות נקבעות תוך התעלמות מוחלטת מירושלים.

המלך עבדאללה מטרד מהסעודים ועושה שריד בירושלים

אך פתיחתו המחודשת של המקום היא תוצאת מהלך בו נקט שחקן נוסף בזירה, וגם הוא אינו ישראלי. זהו המלך הירדני שהרחיב את מועצת הוואקף ימים אחדים קודם לכן, וצירף אליה עוד שבעה אישים תושבי מזרח העיר המזוהים עם הרש"פ. בכך ביקש המלך עבדאללה לחזק את מעמדה של ירדן מול חששו מדריסת רגל סעודית שתבוא כחלק מתכנית המאה של דונלד טראמפ.

עבדאללה הרחיב את מועצת הוואקף לאחר שאנשיו פגשו משלחת של שישים אנשי ציבור מערביי מזרח ירושלים שהיו בדרכם לסעודיה כדי לבקש סיוע בהתמודדות עם ההשתלטות הטורקית במזרח העיר. ארדואן, כידוע, דואג להרעיף על ילדי מזרח ירושלים טאבלטים, לשלוח למזרח ירושלים מבקרים ומשלחות תחת הכותרת 'תיירות ג'אהאד למזרח ירושלים', להשקיע במוסדות חברה ולקבע את מעמדו בעיר. בנוסף הגיע לעיר גם איש טרור טורקי בשליחות חמאס, גמאל טקלי.

המשלחת המזרח ירושלמית אמורה הייתה לצאת לסעודיה דרך עמאן ושם פגשו אותה אנשי מודיעין ירדניים, שמעו את הטענות ודרשו את ביטול המסע לסעודיה שמא תיחשף בו חולשת המלך. כדי להוכיח שאכן כוחו של המלך במתניו הוא מרחיב את מועצת הוואקף ופותח את 'באב אל ראחמא'.

סעודיה, טורקיה, ירדן, חמאס והרש"פ מנהלים משחקי כוחות על גבה של ירושלים בעוד "אנחנו בירושלים לא מבינים מה קורה בירושלים", קובע ברוך ידיד המספר על הפגנות המוניות בירושלים מדוגלות בדגלי חמאס ובהן הקריאות 'כולנו חיילים של מוחמד דף', 'אבו מאזן הבוגד, נדרוך על ראשך'. עוד הוא מספר על חתונות המוניות שגם הן עטופות בתפאורה חמאסית לכל דבר, על בני משפחה

מזה שנים עוקב המזרחן סא"ל במיל' ברוך ידיד באדיקות אחר המתרחש במקום שנמצא בליבה של הארץ אבל נדמה שאין לנו, אזרחי ישראל ומנהיגיה, מושג קלוש מה קורה בו באמת, מזרח ירושלים.

המחשב של ידיד גדוש פרטים ותתי פרטים על עוד ועוד בכירי רשות פלשתינית המתנהלים במזרח של בירת ישראל כאילו הייתה בירתם שלהם, כך גם על פלישתם השיטתית של ארגונים טורקיים הקובעים בעיר סדר יום חברתי, חינוכי וציבורי תומך טרור באין מפריע. כשאנחנו מבקשים לשמוע ממנו מעט על מה שקורה מתחת לרדאר הישראלי פותח ברוך ידיד מעיין שופע של מידע, אירועים ונתונים שבקלות יכול היה כל אחד מהם להנפיק כותרות ענק בתקשורת הישראלית, אם היא רק לא הייתה בוחרת לעצום עין ולהתעלם.

את המסע המדולג שלנו בהיסטוריה הקרובה של מזרח ירושלים פותח ברוך ידיד באחת מנקודות הזמן הרבות המוכיחות עד כמה חזק כוחה של תנועת החמאס בקרב ערביי ירושלים. מיד אחרי תום מבצע 'שומר החומות' גורש המופתי של ירושלים, מוחמד חוסיין, מדוכן דרשת יום השישי במסגד אל אקצה. המגרשים היו פעילי חמאס שלא אהבו שהאיש, מינוי אישי של אבו מאזן, בוחר שלא לעסוק בהישגי החמאס ובסבל של תושבי הרצועה. האירוע הלכאורה מקומי הוא עדות קטנה לתהליך משמעותי שנמשך שנים. חמאס קובע עובדות בשטח הירושלמי ודוחק כל גורם אחר, אפילו את הרש"פ.

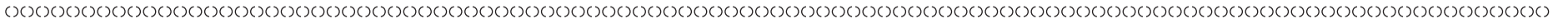
גיליים מהאריינט האוס

"בישראל מעטים עוקבים אחרי מה שקורה בירושלים. האירוע האחרון שבו הופגנה משילות ישראלית היה לפני 21 שנים, כאשר השר דאז עוזי לנדאו סגר את האוריינט האוס שהתנהלה תחת הנהגתו של פייסל חוסייני והיה למוסד הפלשתיני החשוב ביותר, מעין משרד חוץ שלהם וממנו נשלחו זרועות הרבה מעבר לתחומי ירושלים. לאחר הסגירה חקר צוות צה"לי מסמכים שנמצאו שם. התברר שמשום נוהלה רשת ארגונים ומוסדות שלמעשה

"במזרח ירושלים השיח הפנימי כולו של חמאס, אז אנחנו נדהמים ומתפלאים כשיש ירי על עכו ורמלה?"

היוו בסיס לשלטון פלשתיני על יהודה ושומרון וירושלים", אומר ידיד, ואם נדמה לנו שהאירוע ההוא הפעיל פעמוני אזהרה ישראליים, טעות בידינו. "מאז ישראל כהרגלה בהרבה נושאים אחרים נרדמה בשמירה. סגירת האוריינט האוס הייתה אמנם מכה חזקה לרש"פ ולאש"פ, אבל מאז נכנסו כוחות נוספים לפעולה".

ברוך ידיד מזכיר את שמה הערבי של אינתיפאדת הסכינים ששלחה גם ילדים לחולל מעשי טרור בירושלים ובארץ כולה. "מתנת ירושלים", הוא כינויה של האינתיפאדה הזו, משום שירושלים הייתה או מוקד הפיגועים או ההשראה לפיגועי הירי, הדריסה, הסכינאות ועוד שנכללו בה. "הייתה לאינתיפאדה הזו מעטפת ירושלמית שלמה, עורכי דין מהתנועה האיסלאמית, עיתונאים, אנשי דת, מורביטון ומורביטאט".

הכרעה דמוגרפית ומעמד איתן לירושלים

התמורות הדמוגרפיות מאיימות על אופייה היהודי של ירושלים בעתיד. חזון 'ירושלים רבתי' נועד למנוע את היום בו נמצא את העיר כשבראשה ראש עירייה ערבי וניהולה נתון בידי מועצה שרובה מוסלמית. חיים סילברשטיין, יו"ר 'אם אשכחך', פורס חזון

מענה לאיום הדמוגרפי וחיוק מעמדה של ירושלים כבירה, אלו שני האלמנטים המרכזיים שמובילים את חיים סילברשטיין, יו"ר תנועת 'אם אשכחך' לקדם בערוצים שונים את תכנית 'ירושלים רבתי'.

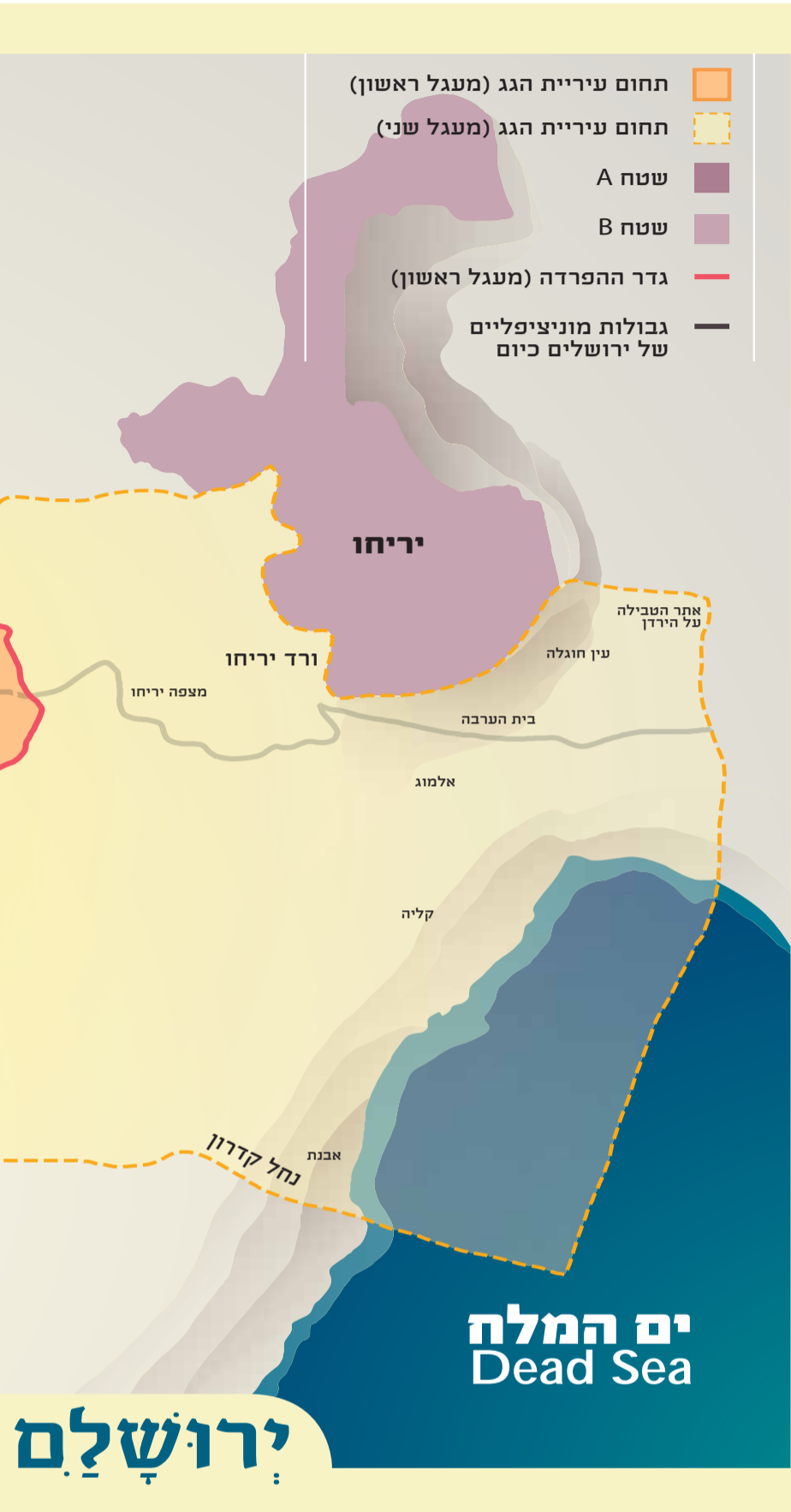
אם לא נוכל להרחיב את ירושלים נאבד את ירושלים

ירושלים מוצאת את עצמה חסומה כמעט מכל עבריה. בצפון שוכנות אל-בירה ורמאללה, בדרום בית לחם, במערב שטחים ירוקים שהמערכת האקולוגית בהם קריטית לירושלים עצמה, כך הוכיחו מומחים, ולמעשה הכיוון היחיד אליו יכולה ירושלים להתרחב הוא אזור מעלה אדומים. אל המציאות הזו נכנסת תכנית 'ירושלים רבתי' אותה משרטט סילברשטיין הקובע כי "אם לא נוכל להרחיב את ירושלים נאבד את ירושלים". הצורך בהגדלת בהרחבתה של ירושלים נובע בעיקר ממה שהוא מגדיר כ"חסוס הטרויאני הדמוגרפי", והוא מפרט: "היום ערביי ירושלים, מהווים 40 אחוז מהאוכלוסייה בירושלים,

והמספר הזה הולך ועולה. קיימת הגירה שלילית של האוכלוסייה היהודית בכל שנה ב-25 השנים האחרונות. המספרים אמנם מצטמצמים אבל העובדות הן שיהודים עוזבים את ירושלים יותר מהיהודים שמגיעים אליה והמוצע בשני העשורים האחרונים הוא אבדן של 8000 תושבים יהודים בכל שנה. למעשה, 150 אלף יהודים עזבו ב-25 השנים האחרונות והסיבה העיקרית לכך היא היעדר דיור בר השגה ותעסוקה".

למצוקה הזו, הוא קובע, יינתן מענה של ממש עם הרחבת גבולותיה המוניציפאליים של ירושלים. "מאות אלפי דונמים ייפתחו להקמת שכונות חדשות באזור E-1 שבמזרח, בשטח שבין ירושלים לגבעת זאב ובגוש עציון. במקומות הללו יהיה ניתן להקים גם מתחמי תעשיות, תיירות ועוד. אם לא נעשה את זה הבנייה הבלתי חוקית הערבית תימשך והעויבה היהודית תימשך. בתוך עשור האוכלוסייה הערבית תהיה גדולה מהיהודית וההשפעה תהיה משמעותית, לא רק בכך שנוכל למצוא את עצמנו עם ראש עיר ערבי, אלא גם בהחלטות מועצה על מאפייני העיר וניהולה, בתקציבים, השקעות ועוד. פתח וחמאס יראו בתעודה הכחולה נשק יעיל יותר מהסכין".

חשובי 'לך ירושלים' מובילים למסקנה שהרחבת העיר תאפשר תוספת של כמאתיים אלף תושבים יהודים לעיר. "זה יהיה מענה אסטרטגי דמוגרפי לבעיה הרובצת על העיר",

ירושלים

תקדימים בעולם מאפשר העתקת מודל מותאם לירושלים "בלי להמציא את הגלגל".

תחת עיריית הגג של ירושלים ימשיכו לכהן תת-עיריות במבנה של רובעים שונים, וגם זאת כמקובל בערים מרכזיות בעולם בהן לעיתים החלוקה היא לעשרות רבעים המנוהלים באופן עצמאי. סילברשטיין מוצא במודל האמריקאי של ניהול פדרלי משותף לעשרות מדינות דגם ראוי להעתקה בירושלים. "מבנה כזה מאפשר לצד העצמאות של כל רובע, גם ראייה אסטרטגית לפיתוח תשתיות, תיירות ביטחון ועוד. האחריות הכלולת והאסטרטגית היא בידי ראש העיר".

חתמון בין תומכים למתנגדים

מאז החל סילברשטיין לקדם את התכנית הוא מציג אותה בפני חברי כנסת רבים כמו גם נציגים מהעולם. הרעיון מקבל תמיכה מהשר לשעבר

שילוב של סור מרע ושל עשה טוב בדרך להבטחת רוב יהודי מוצק לדורות בירושלים

משוכנע סילברשטיין.

ערך מרכזי נוסף לתכנית 'ירושלים רבתי' הוא חיוק מעמדה של ירושלים כבירה כמקובל בבירות וערים מרכזיות רבות ברחבי העולם. "מהלך כזה יאפשר תנופת צמיחה כלכלית וארגונית לעיר דרך עיריית גג שתקום לעיר המורחבת", הוא אומר ומדגיש כי הניסיון שנצבר באינספור

יו"ר אם אשכחך חיים סילברשטיין. צילום: הלל פלג

הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֶבְרָה לָהּ יַחְדָּו

לבקשה האמריקאית והקפיאה את היוזמה. "החוק מוכן, אבל כדי לקדם אותו צריך שילוב של ממשלת ימין ללא תוספות של מר"צ ורע"מ יחד עם רוח גבית של ממשל רפובליקני".

החוק מוכן, אבל כדי לקדם אותו צריך שילוב של ממשלת ימין ללא תוספות של מר"צ ורע"מ יחד עם רוח גבית של ממשל רפובליקני

והצעה לא מחייבת, אך ההיגיון שמאחוריה ברור. בשתי שכונות אלה שממילא נמצאות דה-פקטו ללא שליטה אמיתית של עיריית ירושלים, הוא אומר, חיים כארבעים אחוזים מערביי ירושלים וחלק מהמאבק הדמוגרפי על עתידה של העיר מחייב גם את צמצום היקף האוכלוסייה הערבית בעיר במקביל להוספת אותם מאתיים אלף תושבים יהודים חדשים שיתווספו באזורים החדשים של העיר. "זה יהיה שילוב של סדר מרע ושל עשה טוב בדרך להבטחת רוב יהודי מוצק לדורות בירושלים", הוא אומר.

את התכנית מקדם סילברשטיין בזירות שונות ובימים אלה הוא מנסח נייר עמדה שימתין לשעת כושר פוליטית לקידום המהלך הדרמטי. הפעם הקודמת בה ניסו חברי כנסת לקדם את המהלך נבלמה בעקבות בקשת ממשל טראמפ שחשש לפגיעה ב"תכנית המאה". ממשלת ישראל נענתה

היא התפרסות של ירושלים גם על שטחים משטחי C צפויה התנגדות של הקהילה הבינלאומית שמתנגדת למהלכי סיפוח. גם הפלשתינים יתנגדו בתואנה שהמהלך קוטע את הרציפות הערבית מדרום לצפון, מה שבעינינו הוא דווקא מהלך רצוי ונכון. בנוסף צפויה התנגדות של ראשי הרשויות הקיימות שעשויים לחשוש מלהיבלע בעיריית הגג, למרות שכאמור תישמר להם עצמאות ניהולית".

המפה אותה משרטט סילברשטיין מוציאה מתחומי ירושלים המוניציפאלית שני כפרים ערבים שכיום נכללים בשטחה, הכפר עאקב ומחנה הפליטים שועפט. סילברשטיין מצידו מדגיש שלא מדובר חלילה בהעברת שתי השכונות לאחזיות הרש"פ, אלא להקמתה של רשות מוניציפאלית ישראלית ערבית עבורם. הוצאת השכונות הערביות היא רק המלצה

ישראל כץ שהציג גם הוא תכנית דומה, מחבר מועצת העיר עופר ברקוביץ', מהשרה לשעבר חוטובלי ואחרים.

עם זאת סילברשטיין מודע גם לגורמים שצפויים להתנגד למהלך. "מאחר והמשמעות

הרחבת העיר תאפשר תוספת של כמאתיים אלף תושבים יהודים לעיר. "זה יהיה מענה אסטרטגי דמוגרפי לבעיה הרובצת על העיר"

אדמות עטרות חוזרות לבעליהן

נדנדה היסטורית של ניסיונות היאחזות יהודית באדמות עטרות שנרכשו בידי המוסדות המיישבים ושל פרעות ונטישה, צפויה להסתיים ולהפוך לפתרון קריטי למצוקת הדיור בירושלים. אם רק יוזזו הצידה שיקולים פוליטיים זרים. חבר מועצת העיר, יוסף שפייר, הולך אחורה וקדימה בזמן

חבר מועצת העיר יוסי שפייר, התעוררות. צילום: ראובן קופיצי'נסקי

במשך 19 שנות הכיבוש הירדני עד מלחמת ששת הימים הירדנים מרחיבים את מסלול ההמראה. כמאה אלף נוסעים עושים בו שימוש מדי שנה. במלחמת ששת הימים המקום משוחרר על ידי חטיבת הראל, וכאשר נקבעים גבולותיה המוניציפאליים של העיר נמתחת אצבע בצפונה אל אדמות עטרות. "אחרי המלחמה איתרו את שרידי גופות הלוחמים שנקברו בחטף ב-48' סמוך למסלול ההמראה, והם נקברו שוב בקבר אחים שעד היום קיים במתחם של מתקן ביטחוני שקיים שם", אומר שפייר.

אמירה ריבונית ופתרון אידיאלי למצוקת הדיור

כעת, מספר שפייר, חברו תנאים רבים לקידומה של שכונה חדשה בירושלים כפתרון האחרון למצוקת הדיור בעיר. התכנון, מספר שפייר הוא לבנייתן של 9000 יחידות דיור, מוסדות ציבור, מוסדות חינוך, מרכז מסחרי מלון ועוד, "גם המתנגדים לבנייה ברכס לבן מטעמים ירוקים מבינים שהדרך לשמור על הטבע עוברת דרך הבנייה בעטרות". בנקודה זו מזכיר שפייר את תרומתו של בני שפרן, אזרח שתחומי עיסוקו רחוקים מעולם הנדל"ן מרחק מזרח ממערב, אך עם זאת לא הפסיק לחלום על מיזם ההתיישבות המתחדשת בעטרות, פעל במסדרונות העירייה, חקר את עברו של המקום והביא אליו אישי ציבור מקבלי החלטות שבבוא השעה המתאימה התגבשו כולם להצבעת רוב חברי מועצת העיר, אופוזיציה וקואליציה, בעד הגשמת חזון השכונה. ההצבעה הייתה רגע מאוד מרגש, מספר שפייר, "היו דמעות ומחאות כפיים. ניכר היה שנעשתה כאן עבודה מקיפה והעלו בה סוגיות ביטחוניות וסוגיות רלוונטיות אחרות. הוגשה תכנית מאוד מסודרת, בשלב ראשון בנייה של 3800 יחידות דיור ובהמשך השלמה ל-9000. הוצגו פתרונות תחבורה, שדרוג אזור התעשייה הסמוך ועוד".

"הבנייה תחזק את השליטה ואת הריבונות שלנו בירושלים. מקומם שוועדה מחוזית שרובה פקידים ולא נבחרי ציבור, היא זו שמכריעה בסוגיות חשובות וקריטיות שכאלה לעתידה של העיר. מקומם שבנייה בירושלים מצריכה הסכמות של דרג מדיני שמנהל על כך מו"מ שמשמעותו נגיסה בריבונותנו על ירושלים", אומר שפייר ומעיר כי בין התכניות שקיבלו את אישור מועצת העיר קיימת גם תכנית לבנייתו של מוזיאון תעופה במבנה הטרמינל של שדה התעופה. "אם לא בונים כעת את השכונה, אפשר לפחות להקים את המוזיאון".

אדמות שנרכשו בשנת 1912 על ידי הגופים המיישבים של הצינות כמו קק"ל. הוקם גרעין של 10-20 חלוצים ובהם גם לוי אשכול וברל כצנלסון

העולות להר הצופים עולה על מוקש בשועפט ובמתקפה מהמארב נופלים 14 מהנוסעים בה ורבים נפצעים. רגע לפני שהפורעים הערבים מגיעים עד אל הפצועים בכדי לבצע בהם ליניץ' מגיעה למקום שיירה בריטית ובחסותה הפצועים מחולצים.

חודש לאחר מכן, אפריל 48', מחליטים לפנות את הנשים והילדים מעטרות ולהשאיר במקום רק את הגברים, על מנת להגן על המקום אותו הם מבצרים אל מול מתקפות ערביי הכפרים שמסביב. ב-15 למאי מתחולל הקרב על שתי הנקודות המבודדות, עטרות ונווה יעקב. הקרב נמשך 14 שעות כשחיילי הליגיון מתקדמים צעד אחר צעד אל 160 הנצורים שמגיעים למסקנה שמעטים הסיכויים לשרוד וזה הזמן לסגת רגלית לעבר הר הצופים. הנסיגה קשה ובקרבות נהרגים 42 מהלוחמים. הפורעים הערבים שמגיעים אל הישובים הנטושים מחריבים אותם.

לקראת הקמת המדינה מגיע הישוב למספר שיא של כארבעים משפחות.

ישוב זעיר וזעיר מול גלי תקיפות ופרעות

בשנים אלו חווה הישוב הצעיר מתקפות קשות של ערביי הסביבה. פרעות תרפ"ט היכו בהם, המרד הגדול היה עילה לפרוע במתיישבים וצינור המים שאיפשר את החיים בעטרות הצעירה הפך מוקד לפגיעות חוזרות ונשנות. משהתקבלה ההחלטה הבריטית להקים במקום שדה תעופה הוחלט גם להפקיע קרקעות מהאדמות היהודיות לטובת ההקמה וסלילת המסלול.

מלחמת השחרור הופכת את עטרות ונווה יעקב לשתי שכונות הסופגות התנכלויות אינסופיות מערביי הסביבה. הדרך אליהן הופכת מסוכנת. המשאית הראשונה באחת השיירות

צפיות הדיור בירושלים מחייבת הקמת שכונה גדולה חדשה, אך כמעט מכל עבריה חסומה עיר הבירה. האזור היחיד בו ניתן לבנות באופן משמעותי הוא אדמות עטרות. המיזם שעוכב לא מעט עשה היסטוריה כאשר הגיע באחרונה לוועדת התכנון המחוזית, אך שם נתקל במהמורה שלדעת רבים ניתן להגדירה כמיותרת. כדי להבין מה קורה באדמות הללו שבצפון הבירה צריך להביט אחורה 110 שנים. יוסף שפייר, חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם התעוררות וחבר בוועדה המקומית לתכנון ובנייה, זו שאישרה את התכנית בדצמבר, רואה בפרויקט אתגר ציבורי ואישי ובישיחה עם 'ריבונות' הוא מגולל את ההיסטוריה הלא מוכרת של המקום.

"מדובר באדמות שנרכשו בשנת 1912 על ידי הגופים המיישבים של הצינות כמו קק"ל. הוקם גרעין של 10-20 חלוצים ובהם גם לוי אשכול וברל כצנלסון. הניסיון ההרואי להתיישב לא צלח. תנאי הרעב והקושי להעביר מים אל השכונה המרוחקת בימי מלחמת העולם גרמו לחבורה לנטוש כעבור שנתיים".

בשנת 1919 אחרי הגעת הבריטים לארץ ישראל מנסים לחדש את הישוב עם הקמתו של 'גרעין קלנדיה'. ארבע שנים מאוחר יותר משנה הקבוצה שכללה 20-30 משפחות את שמו של המקום ל'עטרות' על שם חירבת עטרה הסמוכה, שעל פי הערכות משמרת שם מקראי.

פעילי תנועת הריבונות בסיוור בטרמינל עטרות. צילום: תנועת הריבונות

נקנתה בכספי יהודים, נגנבה בידי ערבים. שכונת שמעון הצדיק

ההיסטוריה היהודית של שכונת שמעון הצדיק נפרסת על פני כ-2300 שנה וכרוכים בה תנאים, גדולי תורה, חזן צעיר בשם הרב עובדיה יוסף, אצ"ל, לח"י ועולים חדשים. ולמרות הכול הגזילה טרם הושבה לעם היהודי. נכדו של הרב, יהונתן יוסף, ממובילי המאבק על השכונה, מספר

חבר מועצת עיריית ירושלים יהונתן יוסף. צילום: ראובן קופיצ'נסקי

בשנת '72 מבקש ועד העדה הספרדית להחזיר לידי אדם אדמות השכונה, אך בית המשפט מכיר בערבים כדיירים מוגנים כי ירדן נתנה את הבתים לאותם ערבים תמורת ויתור על מעמדם כפליטים

ממתי ערבים חוקקים מגן דוד ומקום למזווה בבתים? לאחר הסכמי אוסלו החליטו התושבים הערבים להפסיק לשלם שכירות והוועדים התקשו להתמודד איתם. "ב-1997 ערבי מנסה לסגף את שריד בית הכנסת לבית שלו. מגיעים לשם מטיילים שרואים שערבי הורס את גומחת ארון הקודש. הם מתקשרים לרב בני אלון ז"ל שהתקשר אלינו, מספר פעילי ימין שחלקם מוכרים היום. הגענו למקום, הערבים זרקו עלינו אבנים, החורנו להם והם קראו למשטרה. הראנו לשוטרים את סימני בית הכנסת. הם דרשו מאיתנו להתפנות. הרב אלון מוציא תעודת ח"כ ומבהיר שהוא לא מתפנה ללא צו. זו הייתה שעה מאוחרת מכדי ללכת לבית המשפט להוציא צו פינוי ולכן אושר לו להישאר במקום עם עוד עשרה אנשים". בשעות הבוקר "אבא שלי, שידע איפה אני, עלה אלינו. התחיל עימות עם פייסל חוסייני שגידף בערבית. אבא שלי ידע לדבר ערבית, השיב לו ושאל 'אלו בתים שלכם? ממתי אתם חוקקים מגיני דוד על הבתים? ממתי אתם קובעים מזווה בבתים?'. בסוף העימות חוסייני ביקש לרדת למטה. כך אנחנו נשארו על ההר והם ירדו למטה. הרב בני שאל את אבא מה לעשות לפני הדיון בבית המשפט. אבא אמר לו ללכת מהר לרב בקשי דורון שבידיו מסמכי הבעלות על השכונה, וכך היה. הרב בקשי דורון נתן את המסמכים ההיסטוריים הראשוניים ואת ההודעה הכתובה שלו כנציג ועד העדה הספרדית שמתיר לרב אלון לשהות בשכונה וכך למעשה מתחילה חזרת הנוכחות היהודית בשכונה".

משפחתו של הרב עובדיה יוסף שמגיעה לירושלים בשנת תרפ"ו. המשפחה מתגוררת בשכונה עד שלידת נפל מביאה את המשפחה לעבור לשכונת בית ישראל הסמוכה, אבל הנער עובדיה יוסף ממשיך להגיע לתפילות בבית הכנסת של שכונת שמעון הצדיק, שם נערכת גם חגיגת בר המצווה שלו, שם הוא נושא את דרשת בר המצווה, שהיא למעשה השיעור הראשון שהוא דורש ברבים. "בפרעות תרפ"ט השכונה מהווה יעד לפורעים בשל מיקומה המבודד. חודשיים לפני הכרזת המדינה הבריטים מבהירים לתושבי השכונה שלא יוכלו להגן עליהם ולכן מפנים אותם. האצ"ל, הלח"י וההגנה מבינים את חומרת הדבר משום שמיקומה של השכונה הוא הפתח לעיר העתיקה ולא ניתן להפקיר ולנטוש אותו. מתנהל קרב קצר ללא נפגעים בנפש והכוחות משתלטים על המקום. לאחר הקרב, הבריטים עוצרים שישה בחורים כאשר שניים מהם בורחים בחסות החשיכה. למחרת נלקחים הארבעה על ידי הבריטים לשוק הפרחים. הם מורידים אותם שם וההמון הערבי פורע בהם, עושה בהם שפטים וקורע אותם לגזרים. כך נופלת שכונת שמעון הצדיק".

ממשיך יהונתן יוסף בסיפור הימים ההם: "חודש ויום לפני הכרזת המדינה מתחולל בשכונה טבח שיירת הדסה, הטבח הגדול בתולדות הציונות, 78 נרצחים בהם אחיות, רופאים וניצולי שואה ששרדו ללא משפחות". השכונה משוחררת על ידי לוחמי גדוד 71 במלחמת ששת הימים. "בשנת '72 מבקש ועד העדה הספרדית להחזיר לידי אדם אדמות השכונה, אך בית המשפט מכיר בערבים כדיירים מוגנים כי ירדן נתנה את הבתים לאותם ערבים תמורת ויתור על מעמדם כפליטים. למעשה המלך חוסיין פתר לעצמו את הבעיות עם הטוענים לפליטות על חשבון היהודים".

פעילי תנועת הריבונות במתחם שמעון הצדיק בהדרכת יהונתן יוסף. צילום: תנועת הריבונות

הנער עובדיה יוסף ממשיך להגיע לתפילות בבית הכנסת של שכונת שמעון הצדיק, שם נערכת גם חגיגת בר המצווה שלו, שם הוא נושא את דרשת בר המצווה, שהיא למעשה השיעור הראשון שהוא דורש ברבים

מבקש ממנו תשלום כדי להתפלל בקבר. הוא רואה בזה חרפה ושואל כמה יעלה לו לקנות את המקום והערבי נוקט במחיר עשרים אלף זהובים. מדובר בסכום עתק שווה ערך לכמה עשרות מיליוני דולרים של היום, והרב אשכנזי יוצא לרחבי העולם היהודי במטרה לאסוף את הסכום. בעגלות, על חמורים וסוסים, הוא מגיע לרוסיה, צרפת, פולין ועוד. במשך חמש שנים, הוא מוסר נפש כדי לגאול את קבר שמעון הצדיק ומצליח לאסוף חצי מהסכום ומספר על כך לרב שמואל סלנט".

לאחר מסע זה של הרב אשכנזי חוברים ספרדים ואשכנזים בצעד נדיר לאותם ימים, לגאולת השכונה שמתחלקת לשניים, חלק לאשכנזים וחלק לספרדים. כתב החלוקה בין שתי העדות הוצע לפני שנים אחדות למכירה פומבית ויהונתן יוסף הוא שרכש אותו ומחזיק בו עד היום. ההתאגדות המשותפת מקבלת אישור מהטורקים לבניית שורת בתים במקום, אך המקום נותר שומם בשל סכנת השודדים והחיות הרעות שבאזור והבתים הופכים למעין מרכז קליטה עבור יהודים שעולים לארץ ישראל ואין באפשרותם לרכוש בתים בירושלים פנימה.

הדרשה הראשונה של הרב עובדיה יוסף

בין המשפחות הללו מקבלת דיור מוזל גם

נראה שכל תזווה קלה בבירת ירושלים מעירה את המסיתים מרצבם ואלה מציתים את הארץ כולה. מול תבערה זו מתגלה שוב ושוב אבדן המשילות והריבונות של ממשלות ישראל. בשנתיים האחרונות אחת מהעילות המרכזיות להסתתרו הרחוב הערבי היא אירועי שכונת שמעון הצדיק. פסיקות חוזרות ונשנות של בתי המשפט בישראל הכריעו היסטורית וחוקתית כי הבתים בשכונת שמעון הצדיק שבירושלים שייכים ליהודים. העובדות לא הרגיעו את הרוחות ולא בלבלו את הציבור הערבי שראה ועדיין רואה בנוכחות היהודית בשכונה עילה למהומות אלימות ולהבערת הארץ כולה.

מי שמלווה את המאבק על הנוכחות היהודית בשכונה מאז היה נער, הוא חבר מועצת ירושלים יהונתן יוסף, נכדו של הרב עובדיה יוסף, שהפרט הביוגרפי הזה גם קושר אותו באופן אישי לשכונה. כשהוא מספר על ההיסטוריה של השכונה הוא חוזר בזמן אל אמצע תקופת בית שני בה שמעון הצדיק משמש ככהן גדול במשך ארבעים שנים רצופות.

תמשלות ישראל אפילו לא דורשות להשיב את נכסי העם שנגזלו

"מדובר במערת קבורה מאוד מפוארת, סמוך למערת קברי המלכים שנמצאת במרחק כמה מאות מטרים משם", מספר יוסף. "כשחפרו בקברי המלכים חפרו גם שם והממצאים עברו למוזיאון הלובר הצרפתי, שם הם נמצאים עד היום. אם נדמה לנו שהצרפתים לא מחזירים ממצאים, אז חשוב לדעת שכאשר מוחמד מורסי היה נשיא מצרים הצרפתים השיבו פריטים שהם גנבו לפני 60 ו-70 שנה ממצרים. רק אצלנו, לבושתנו ולחרפתנו, הממשלה אפילו לא מבקשת את הגניבות. בנוסף נקראו רחובות בשכונה על שמם של שני החופרים שאחראים להעברת העתיקות הללו לצרפת".

יוסף מגולל את פרטי ההיסטוריה היהודית בשכונה ומדגל מתקופה לתקופה: "לפני כמה מאה וחמישים שנה הייתה הציאה מהחומות. הרב

בפגישה עם ראש מועצת ליקה אחמד אליאסאד בסיוור של תנועת הריבונות למעצבי דעת קהל. צילום: מאיר אליפיר

אבדן המשילות - מבט מהשטח

יחד עם עשרות מובילי דעת קהל יצאה קבוצת נציגי תנועת הריבונות להיכרות עם המציאות הקשה, המדאיגה והמתדרדרת בנגב. מה שרואים משם...

הצעירים לעוד ועוד מעשים חמורים בלתי חוקיים ומסוכנים. מנגד, סיפר, בולטת אולת ידן של רשויות האכיפה ופחדם של שופטים המתגוררים בדרום ומשיתים עונשים קלים על עבריינים מחשש שיבולע להם. ראשי תנועת הריבונות, יהודית קצובר ונדיה מטר, יוזמות סדרת הסיוור, אמרו בסיום הסיוור: "סיוור זה הוא עדות למצב הקשה והכמעט כאוטי בדרום, אך ההתעניינות הציבורית המתעוררת והאיכפתיות סביב המתרחש בנגב יכולות לחולל מפנה רצוי והשבת החזון הצייוני של התיישבות ביטחון וריבונות למקומו ולהגשמתו". בתנועת הריבונות רואים את אבדן הריבונות בנגב, כמו גם בגליל ובאזורים נוספים ברחבי הארץ, כהמשך ישיר להיעדר ריבונות ביהודה ושומרון, עובדה המקרינה חולשה בולטת בעיני ערביי ישראל ובני המגזר הבדואים. זאת לבד מהנטייה הבדואית לחבור אל מי שמסתמן כעקשן, חזק וקשור יותר לאדמה. "בהתמהמהות המתמשכת של מדינת ישראל מביצוע המהלך המתבקש של החלת ריבונות ביהודה ושומרון עובר מסר חריף וכואב של הפחת תקווה להקמתה של מדינה פלשתינית על אדמות אלה בליבה של הארץ. מסר זה נקלט היטב ותוצאותיו הזדהות עם הטרור הפלשתיני בתוככי ישראל הקטנה, הרמת ראש והתעלמות מגורמי האכיפה ורשויות המדינה".

כשלים, בהם גם החקיקה הבדואית על בתי המשפט הבדואים שבה, שהיא הקובעת בפועל עבור האוכלוסייה הבדואית. כמו כן הציג דויטש את סוגיית תביעות הבעלות שמונעת מהמדינה איכוס של הפזורה הבדואית בישובים מוסדרים, שכן אלה תוכננו לקום על אדמות שחמולות ומשפחות בדואיות טוענות לבעלות עליהן, ומי שיעז להיכנס באישור

חוק אל-ערב הוא ששולט בטריטוריה של הנגב. הסדר והחוק של המדינה קיימים, אבל הם חיים את המציאות האחרת. בעוד אנחנו חילקנו את הנגב למועצות ולרשויות הם מחלקים אחרת, על פי שבטים וחמולות. לכן קרקעות נשארות ריקות כי מישהו אחר טוען לבעלות עליהן". לדבריו "כמדינה אנחנו לא יודעים על

במסגרת פעילות השטח וההסברה ולנוכח המציאות המטרידה של אבדן ריבונות ברחבי הארץ, יצאה תנועת הריבונות במיזם סיוור ייחודיים בשטח למעצבי דעת קהל. ראשון הסיוור התקיים בנגב ובו פגשו עשרות המשתתפים אנשי ציבור ואנשי שטח שתיארו את המציאות הקשה המלמדת על אבדנו של הנגב לטובת הפזורה הבדואית במרוצת העשורים האחרונים.

על הפער בין המנטאליות הבדואית לאופן בו מתפרשים חיי הבדואים בעיני הציבור הישראלי הרחב בדבריו העיתונאי עקיבא ביגמן, תושב רתמים החוקר זה שנים את מורכבות החיים בנגב. בדבריו התייחס לקושי של הציבור הישראלי להבין את המנטאליות המדיפיה חיים בפחון ואוהל על פני חיים בבניין מגורים עירוני, על אף התנאים הקשים. קושי זה מוביל לתפיסה השגויה לפיה אם רק תדע מדינת ישראל לפרק מניעות מסוימות יתכנסו הבדואים לערים, בעוד בפועל גישה זו אינה ברת יישום. "כשמבינים שטוב להם להתגורר באורח חיים כזה ובפחונים מבינים שמדובר במשהו עמוק יותר ומורכב יותר הנוגע למסורת ולחברתיות אחרת".

ביגמן העלה בדבריו את סוגיית 'חוק אל-ערב', החוק הבדואי השליט בפזורה הבדואית ומוחק למעשה את החוק הישראלי ומונע את אכיפתו. "החיים שלהם מתנהלים במערכת מקבילה שאינה מובנת ומוכרת לרשויות.

ההתעניינות הציבורית המתעוררת והאיכפתיות סביב המתרחש בנגב יכולות לחולל מפנה רצוי והשבת החזון הצייוני של התיישבות ביטחון וריבונות למקומו ולהגשמתו

המדינה לשטח שכזה ימצא את עצמו ירוי. את הסיוור נעל ראש מועצת עומר, פני בדש, שסיפר על המציאות הקשה של היעדר משילות מול תופעת הפרוטקשן, האלימות הבדואית הגואה, הירי בכלי נשק בלתי חוקיים, ההשתוללות בכבישים ועוד, תופעות שהגיעו לנקודת שיא במהלך מבצע 'שומר חומות'. לדברי בדש גורם מעודד מרכזי לתופעה הוא הרשתות החברתיות שסוחפות את

האוכלוסייה הבדואית הרבה נתונים, כמו המצב הסוציאקונומי האמיתי שלהם. הלמ"ס בוחן הכנסות רשומות ושם אותם בתחתית הטבלה, אבל על פי הוצאות והכנסות הם במקום הרבה יותר גבוה כי מדובר בהכנסות שחורות, חלקן מפשע, ולא ניתן לדעת מה קורה שם באמת".

בהובלת מאיר דויטש, מנכ"ל 'רגבים' המשיך הסיוור למספר אתרים בפזורה הבדואית, שם נחשפו המשתתפים לשורת

יו"ר 'השומר החדש', יואל זילברמן

בכוח הזרוע ובכוח עורכי דין מאבדים את אדמות הגליל

**סמלי ההיאחזות החלוצית של מתיישבי הגליל
נמכרים לכל המרבה במחיר, והמרבים במחיר
הם לרוב ערבים עתירי הון מהארץ ומחול'
החותרים לניצחון שקט על החזון הציוני
ראיון עם יו"ר 'השומר החדש', יואל זילברמן**

אדמות המושבות שהיו דגל להגשמת החזון הציוני נרכשות על ידי ערבים. הראשון שמנסה להתמודד עם התופעה הוא שר החקלאות, עודד פורר, שכינס למפגש משותף את גורמי האכיפה לצד ראשי מועצות וגורמים ממשלתיים העוסקים ברכישת קרקעות. את המפגש מגדיר זילברמן כ"מכונן". "עד היום הידיים כבולות כי נהלי הרכישות לא מאפשרים לדעת מי רכש את מה. מדובר בתחום שאמור להעסיק את המל"ל ומחייב למידה העמקה ואיסוף מודיעין. דרושה שקיפות שתאפשר לאנשי המושבה להיות בעלי זכות ראשונים לרכישת קרקע, יש לחייב מוכר לפנות קודם כל לבעליה של חלקה

שמאחוריהם גופים שונים מהארץ או מחול", ולדברי זילברמן לא פעם מתברר שמאחוריהם קרנות סעדיות ואחרות, עתירות ממון. "אותם עורכי דין רכשו את הקרקעות ופירקו אותן לפיסות של חצי דונם או רבע דונם, מה שלא מאפשר לקיים שם חקלאות. הקרקע מגודרת כך שכלי חקלאי גם לא יכול להיכנס פנימה והם הופכים לסוג של בוסתנים, מרצפים את השדה, מקימים סככות שלא ברור מה קורה מתחתיהם", אומר זילברמן ומספר על סככות שנבנו על קרקעות חקלאיות שנרכשו בידי ערבים באזור מזכרת בתיה ומתחתיהן הסתתרו בריכות שחיה ובתים. אל הבוסתנים שנבנים

בשטח מתבררת כמשמעותית במניעת גניבות". כל זאת לבד מהמאבק בהפרכת השטחים הפתוחים למוקד פשיעה, שם מוסתרים אמצעי לחימה המשמשים את העבריינים ומשפחות הפשע. אך כאמור, הפשיעה היא רק אחד האתגרים. האתגר השני מגיע דווקא מכיוונם של נציגי חוק, עורכי דין, שמאחוריהם קנייני קרקעות ערבים עלומי שם. "בשלוש השנים האחרונות זה הפך לאירוע מאוד גדול שלא היה דומה לו בכמה העשורים האחרונים", הוא מספר. "מדובר באנשי המושבות שהמייסדים שלהם והבנים שלהם בנו את הארץ. מדובר בכפר

את ארגון 'השומר החדש' הקים יואל זילברמן על מנת לסייע לחקלאים בהתמודדותם היומיומית מול תופעות גוברות והולכות של טרור חקלאי, אלימות ופרוטקשן שדוחקים עוד ועוד את ההיאחזות היהודית-חקלאית בארץ ישראל. התופעות הללו הפכו לחלק משגרת יומם של מתנדבי 'השומר', אך במקביל לכרסום הזוחל העברייני בחקלאות העברית נחשפים זילברמן ואנשיו, יחד עם חקלאי הגליל, למה שנראה בהחלט כמגמה מתזמרת מתזמנת וממומנת של רכישת אדמות חקלאיות על ידי גורמים ערבים עתירי הון, לא כולם תושבי ישראל. בעיניו ובעיני החקלאים

אל הבוסתנים שנבנים ומרצפים על האדמות החקלאיות מקפידיים ערבים להגיע להפגנות נוכחות שבועיות. היעד שלהם הוא פשוט לחזור לאדמה. זו פשוט שיבה

עורכי דין שמתחזים כמייצגי עצמם מתגלים ככאלה שמאחוריהם גופים שונים מהארץ או מחול' לא פעם מתברר שמאחוריהם קרנות סעדיות ואחרות, עתירות ממון

בשנים האחרונות מדובר בדור הנכדים שעברו לאזור המרכז או לחול', לא מכירים את הקרקעות והזיקה הציונית לאדמה אצלם מתדרדרת בצורה מפחידה

הפשיעה היא רק אחד האתגרים. האתגר השני מגיע דווקא מכיוונם של נציגי חוק, עורכי דין, שמאחוריהם קנייני קרקעות ערבים עלומי שם

סמוכה לפני שהוא מציע את הקרקע לגורם חיצוני. דרושה אכיפה שתמנע את שינוי הייעוד החקלאי של הקרקע". חבירת הגורמים השונים בהובלת השר פורר מעורר אצל זילברמן תקווה לשינוי המציאות בשטח.

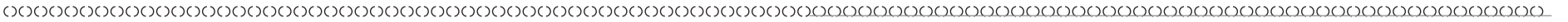
ומרוצפים על האדמות החקלאיות מקפידיים ערבים להגיע להפגנות נוכחות שבועיות. "היעד שלהם הוא פשוט לחזור לאדמה. זו פשוט שיבה", הוא קובע. במשך שנים התעלמה ממשלת ישראל מהתופעה ומחששם של החקלאים הוותיקים שרואים כיצד

תבור, יבניאל, ראש פינה, מטולה, יסוד המעלה ועוד. עד כה האדמות הוחכרו בין החקלאים לבין עצמם. בן שעזב את המושבה החכיר את הקרקע לשכן לחמש או עשר שנים, כך שהאדמות נשמרו בין אנשי המושבה, אבל בשנים האחרונות מדובר בדור הנכדים שעברו לאזור המרכז או לחול', לא מכירים את הקרקעות והזיקה הציונית לאדמה אצלם מתדרדרת בצורה מפחידה". במציאות שכזו, הוא מספר, מגיעות הצעות כלכליות נדיבות מצד גופים עלומים שמצליחים לפתות את דור הנכדים למכור אדמות לערבים.

באופן הזה כבר נמכרו עשרה אחוזים מאדמות כפר תבור, ומדובר רק בדוגמא אחת מיני רבות. עורכי דין שמתחזים כמייצגי עצמם מתגלים ככאלה

התופעה נראית כהתגלמות שיבה וזחלת ללא תגובה ציונית. "מדובר באוכלוסייה מצומצמת שעומדת לבדה מול אותם גורמים עברייניים. קיים ליקוי מאורות בכל מה שקשור בתפקוד המשטרה שהחלישה את משמר הגבול בשנים האחרונות, מה שהעלה משמעותית את אבדן המשילות. ברור לנו שאם לא היו מתקבצות קהילות של 150-200 מתנדבים לעזרת החקלאים, הם היו עוזבים את הקרקע", אומר זילברמן. שגרת יומם ולילותיהם של מתנדבי השומר הם מאבקים עם גנבי בקר, מצייתי ציוד חקלאי, גנבי יבול, פגיעות שיטתיות במובילי המים, הצתת מבנים ועוד. "גניבות גדולות נעשות בצורה הרבה יותר מתוככמת כי אלו התארגנויות מסודרות ושם עצם הנוכחות

תחקיר ערוץ 20 | מכירת חיסול: מי משתלט על האדמות בצפון הארץ?
תופעה חדשה: עשרות נכסים באזור האזור הגליל עוברים מידי צאצאי המתיישבים החלוצים לערבים תושבי הגליל. מה שנראה כמו ניסיון לשיפור רמת החיים האישית, מכיל גם רובד נוסף של אנדרת שיבה לאדמות ההיסטוריות שלתחושתם נלקחו מהם על ידי הצינורות בראשית ימי המדינה
עקיבא בינמן | ל' תשרי ה' אלפים תשס"ב (06/10/21) | 9:00

בקעת הירדן. צילום: שאטרסטוק

סערה מתרגשת במזרח

מח"ט הבקעה בעבר, תא"ל במיל' ירון בית און, לא נותן לשלווה שמעל לפני השטח בבקעת הירדן להטעות אותו. נתיב הברחות אמל"ח ופוטנציאל לנוכחות איראנית על הגדות הן רק חלק מהאזהרות שלו

האחרון. הדברים תלויים ברצונו של כל מח"ט. כשאני כיהנתי שם הייתי צריך לנהל מלחמות חורמה כדי ליישם החלטות בג"ץ להרס בניה ערבית בלתי חוקית, שגם היא הייתה טיפה בים. המאבקים הללו כללו לא מעט עימותים עם פעילים מהאיחוד האירופי. בממשלת ישראל רואים במאבק הזה תפוח אדמה לוהט ואף אחד לא רוצה לעורר את דעת הקהל העולמית ו"להתלכלך" עם הסיפור הזה. כך קורה שבבקעת הירדן אין מדיניות ואין אכיפה."

ועם כל זאת מוצא בית-און נקודות אור שהולכות ונדלקות ביישובי הבקעה. "בעשור האחרון קיימת תנועה חזרה של בנים חוזרים לבקעה. ישובים שננטשו בעקבות פיגועים כמו מכורה, חמרה, פצאל ואחרים קולטים משפחות חדשות, יש הרחבה של ההתיישבות וגם של החקלאות אחרי שהצבא פינה מיקוש ומאפשר זאת. הדור הצעיר מזהה את השקט הביטחוני, את איכות החיים, את האפשרות להשתכר בחקלאות ואת הנגישות למרכז הארץ דרך כביש חמש ובוחר לחזור וליישב את החבל."

אך יש מי שמקשה על התנועה הצעירה חזרה ליישובים. בית-און מצביע על המינהל האזרחי כבעל אחריות לא מבוטלת להערמת קשיים על המועצה האזורית בקבלת היתרי בנייה של גנים, הרחבת בתי ספר ועוד. "המינהל פועל על פי תפיסות מדיניות. ככל שלא מאושרת בנייה ביו"ש הוא מונע בנייה גם בבקעה. זו מציאות שלא הייתה בתקופה שבה אנשי ההתיישבות העובדת, אנשי מפלגת העבודה, הגיעו להקים את היישובים."

בקעת הירדן ויהודה ושומרון. כך נמצא גורמים איראניים בקלקילייה על גבול כפר סבא, וכך גם בצמוד לירושלים, בלי יכולת לעצור אותם." בית-און מוסיף ומזכיר את האביב הערבי אותו אמנם שרדה ירדן, אך במהלכו ספגה לתוכה למעלה משני מיליון פליטים עיראקים וסורים. אלה משנים את המאזן הדמוגרפי ואת הכלכלה בממלכה. נתון זה מצטרף לילודה הפלשתינית הגוברת בירדן, להתמקמות של פלשתינים בעמדות שלטון, בצבא ובמשרטה, לירידה במספר ההאשמים בירדן ל-25-20 אחוזים, וכל אלה מובילים לסכנה של ממש ליציבות השלטון שם.

"ככל שהלחץ בירדן יגבר, הערעור על השלטון יגדל. לפי שעה המלך מנהל את המצב בחוכמה, אבל לטווח רחוק, אם לא נהיה בבקעת הירדן כל מה שאנחנו מצליחים לסכל בגבולות בשיתוף פעולה עם הצבא הירדני לא יהיה. שום תחנת התראה או תחנת איסוף של צבא זר ללא אינטרס קיומי ישראלי, לא יתנו מענה. בלי נוכחות פיזית והחזקת השטח לא תהיה שליטה על הביטחון בבקעת הירדן המהווה חיץ אסטרטגי שמפריד בין מדינת ישראל למדינות ערב ובין הרש"פ לנגישות לעולם הערבי", הוא קובע.

המערכה האירופית-ערבית בישראל

התמודדות ישראלית נוספת אותה מכיר אל"מ במיל בית-און מקרוב היא המערכה על השטחים הפתוחים ברחבי הבקעה. "מדובר במערכה של השתלטות בהובלת הרש"פ, החל מלפני כעשור, על פי תכניתו של מי שכינה אז כראש ממשלת הרש"פ, סלאם פיאד, שהגה תכנית לקביעת עובדות בשטח, הקמת מדינה פלשתינית ללא הסכם."

"חשוב לזכור שתחת השלטון הירדני נקודת הישוב היחידה שהייתה במרחב היא העיר יריחו. כל שאר הנקודות הוגדרו כיישובים ארעיים, אבל כעת כל הנקודות הן נקודות קבע שמתרחבות ומתקבעות בתמיכת חלק ממדינות האיחוד האירופי, תוך השתלטות על שטחי אש, על שטחי C וניוד מכוון של פלשתינים מגב ההר ויהודה ושומרון אל הבקעה. האיחוד האירופי תומך בהם בהקמת אוהלים, הצבת גוררי מים, הקמת מוסדות חינוך, מרפאות, נטיעות חקלאיות ועוד."

ומה עושה ישראל מול התופעה? "מול זה מדינת ישראל לא עושה שום דבר בעשור

כמי שמכיר כל פינה בבקעת הירדן לכל אורכה ומודע היטב למתח המזרח תיכוני, שאף פעם אינו שוקט, ניתח את הסכנות האורבות לישראל ממזרח בעבודת חקר מפורטת שהוגשה לבכירים בצבא ארה"ב על מנת להבהיר את חשיבות האחיזה הישראלית באזור זה. הפרטנר האמריקאי הבכיר, מספר בית-און, יכול להסכים או לא, אבל את ההנחיות הוא מקבל אך ורק מהבית הלבן ולכן מתנהל אך ורק על פי מדיניות הנשיא.

"הגבול עם ירדן הוא אמנם גבול שלום, אבל בשנים האחרונות רווחת בו תופעת הברחת אמצעי הלחימה לשטחי הרש"פ ולערביי ישראל. מדובר בעשרות אלפי כלי נשק מסוגים שונים, רבים מהם מייצור טורקי", הוא מספר. "המברחים מגיעים מסוריה ומעיראק, שתי מדינות מפורקות שמצבן מקל על ההברחות, ומשם האמל"ח עובר דרך שבטים בדואים לבקעת הירדן וממנה הוא מתפזר ברש"פ על ידי סוחרים נשק פלשתיניים."

"לירדן, המדינה שניצבת בפתח ומהווה חיץ בינינו לבין המדינות שממזרח, אין משאבי טבע, הכלכלה שם קורסת, השלטון שם נשען על האירופים והאמריקאים ובלעדיהם הוא יקרוס ויביא אותנו למצוא על הגדר המזרחית שלנו את האויבים שלנו. כל יציאה שלנו מבקעת הירדן תביא לקשר רציף מאיראן, עיראק, ירדן,

השקט בגבולה המזרחי של ישראל מתעתע. מי שאינו מכיר את ההתרחשויות ההיסטוריות ואת הגעש שמתחת לפני השטח בממלכה ההאשמית, יכול להתרשם ממוטעי הדקלים והמעיינות המפכים ולחשוב שאולי בכל זאת ניתן לוותר על האחיזה הביטחונית באזור זה ואולי להפקיד אותה בידי זרים כחלק מהסדר מדיני כזה או אחר. אל"מ במיל' ירון בית-און,

כל יציאה שלנו מבקעת הירדן תביא לקשר רציף מאיראן, עיראק, ירדן, בקעת הירדן ויהודה ושומרון. כך נמצא גורמים איראניים בקלקילייה על גבול כפר סבא, וכך גם בצמוד לירושלים

מי שהיה בין תפקידיו הצבאיים הרבים גם מח"ט הבקעה, אינו מהמתבלבלים הללו.

אבו מאזן ועבדאללה מלך ירדן. צילום: איסם רימאוי, פלאש 90

האיחוד האירופי תומך בהם בהקמת אוהלים, הצבת גוררי מים, הקמת מוסדות חינוך, מרפאות, נטיעות חקלאיות ועוד. מול זה מדינת ישראל לא עושה שום דבר בעשור האחרון

ראש מועצת עומר, פיני בדש

החוק ששולט באמת ברחבי הנגב

כבר שנים שבנגב חיות במקביל שתי מדינות עם שתי מערכות חוק שונות וזו של הבדואים חזקה בהרבה מזו של ישראל. פיני בדש, ראש מועצת עומר, בתמונת מצב מדאיגה

במציאות שכזו הקשר ההיסטורי שעליו רבים אוהבים להתרפק, בין הבדואים למדינת ישראל הולך ומתרופף מדי יום ביומו ובדור הצעיר הוא כמעט ולא קיים. המענה לכאוס בדרום, משוכנע בדש, הוא אך ורק ביד קשה ותקיפה

טראבין 'אצלכם הענישה חארטה... בסעודיה אין אחד עם שתי ידיים. אצלנו תפסו שני גנבי רכב, למחרת שחררו אותם למעצר בית, הם גנבו אוטו מחניון בית המשפט וחזרו לשבת עם אוטו גנוב'. למה זה? כי אין ענישה וזו הבעיה המרכזית שלנו. לעומת זאת כשיהודים בונים שני צריפים בחוות גלעד בשומרון, מיד יש בג'צים ושולחים אלפיים שוטרים כדי להרוס. כאן בונים בכל יום ארבעה בתים לא חוקיים ואף אחד לא עושה כלום".

גם בתוך החברה הבדואית עצמה, מספר בדש, אין משילות ומנהיגות. ראש מועצה באחת ממועצות הבדואים חושש לצאת מהבית מאימת כדורי האקדה של יריביו. בתוך יישובי הבדואים יריבויות שבעקבותיהן משפחה אחת לא יכולה לנוע בכבישים הללו ומשפחה אחרת לא יכולה להגיע לאזורים האחרים ואין מי שינהיג וישלוט.

הדור הבא של הבדואים פלשתיני

סוגיה נוספת אותה מעלה פיני בדש היא הפלשתיניזציה של הבדואים בדרום. ריבוי הנשים מחייב ייבוא נשים מעזה ומחברון והמשמעות היא שלמעלה מארבעים אלף מצעירי הישובים הבדואים הם ילדים לאמהות פלשתיניות בעלות זיקה לחמאס וארגוני הטרור. כאשר יש מבצע ברצועת עזה נפתחות סוכות אבלים בפזורה הבדואית על דודים וקרובי משפחה שחוסלו בעזה על ידי צה"ל. במציאות שכזו הקשר ההיסטורי שעליו רבים אוהבים להתרפק, בין הבדואים למדינת ישראל הולך ומתרופף מדי יום ביומו ובדור הצעיר הוא כמעט ולא קיים.

המענה לכאוס בדרום, משוכנע בדש, הוא אך ורק ביד קשה ותקיפה. "אין שפה אחרת שבה אפשר לדבר עם בדואים", הוא אומר ומספר מניסיונו שלו כמי שהתייצב מול שבט טראבין, זה שאיש מבין השבטים הבדואים לא מתעסק אתו, והביא לפינוי

בדואית בת 84 מתל שבע ואי אפשר לעקל את הרכב. בדש פנה לתושב עומר, גובה מס הכנסה במקצועו, וסיפר לו על המקרה. הגובה ביקש את מספר הרכב כדי לבדוק פרטים, אך מיד כששמע שמדובר במישהו שמתגורר בתל שבע אמר לבדש "תלך אתה לתל שבע...".

מכוניות פאר ובתי מידות בתחתית הדירוג הסוציאקונומי

"תושבי עומר נחשבים בדרגה סוציאקונומית 10, אבל אני רק יכול לאחל לכל התושבים שלי כלי רכב כמו שיש לבדואים. בכנס ראשי רשויות הבדואים אמרו שאין להם כסף לתשלום ארנונה. אמרתי להם שאם יתחילו לשלם ארנונה לפי סוג כלי הרכב שיש אצלם יהיה להם הרבה מאוד כסף. הם לא מסכנים. הם נוסעים במכוניות פאר וגרים בבתים עתירי קרקע כי המגזר הרגיל את מדינת ישראל שהם לא בונים לגובה אלא רק בוילות. הם בדואים ויש להם זכויות יתר".

בעיני בדש מדובר בנטישה מוחלטת של רשויות האכיפה את המגזר הבדואי. "לא אוכפים בניה לא חוקית והשתלטות על קרקעות, לא אוכפים מול הפרוטקשן וההשתלטות בכבישים ואז מגיעים למצב שהם יורים ושוודים, אבל הבעיה היא לא המשטרה שנקרעת ומתוסכלת. הבעיה היא שאין ענישה. בתי המשפט והשופטים מפחדים והפרקליטות תבוסתניות ברמות קשות. ההתנהלות היא של דלת מסתובבת. הפרקליטות רוצה להגיש כתבי אישום רק כשהיא בטוחה במיליון אחוז שתהיה הרשעה, ואם לא, היא פשוט לא מגישה את כתב האישום".

"שמונים אחוז מתיקי הירי, הפרוטקשן וגניבות רכב נסגרים. ארבעים אחוז נסגרים בתוך שבוע ומאלה שכן מוגשים כמעט ואף אחד לא יושב בבית סוהר. אין כאן ענישה. אומר לי שייח'

כבר שנים רבות הוא נחשב ל"שריף של הנגב", נמצא בכל מקום, מתאר את המציאות הכואבת ללא כחל ושרק בכל במה תקשורתית וציבורית, נכון להתעמת עם כל מי וכל מה שפוגע בריבונות ישראל בנגב. כזה הוא פיני בדש, ראש מועצת עומר, שחוזה את מצוקת יישובי הנגב בכל יום וכל היום.

בנגב יש שני חוקים, חוק בדואי וחוק ישראלי, ואלו שני חוקים שונים לחלוטין. כאן החוק הבדואי הרבה יותר חזק מהישראלי

"כבר 25 שנה אני מתריע שיש כאן שתי מדינות ואין משילות בנגב, ועכשיו זה התפשט כבר לכל הארץ", אומר בדש. "בנגב יש שני חוקים, חוק בדואי וחוק ישראלי, ואלו שני חוקים שונים לחלוטין. כאן החוק הבדואי הרבה יותר חזק מהישראלי. בדואי יודע שאם הוא הולך למשטרה, כלומר לחוק הישראלי, להתלונן על גנב לא יקרה כלום, הגנב לא ייתפס ובתי המשפט לא יעשו כלום. לעומת זאת הוא יודע שאם הוא ילך לבית המשפט הבדואי שם הענישה קשה ומהירה. שם גם אין דבר כזה שלא משלמים כי אם הגנב או הרוצח לא ישלם, כל השבט שלו ישלם במקומו. בבית הדין הזה, של הבדואים, גם יש גזרי דין מוות, מה שבעיני הבדואי כבר מוכיח שבית הדין הבדואי הרבה יותר חזק".

בארץ הבדואים כמעט ולא מכירים את עולם המיסים. "כל היהודים משלמים מס הכנסה. במגזר הבדואי מעל תשעים אחוז זה כלכלה שחורה עם חשבונות פיקטיביות, הכול שם רמאות. אתה יכול לראות ילד בן 24 נוסע ברכב בשווי שני מיליון שקל ואף אחד לא שואל אותו מאיפה הכסף וכשמדובר ביהודי כולם מתנפלים עליו", אומר בדש ומספר על רכב יוקרתי שכזה שניסה לדרוס אותו. לאחר שלקח את מספר הרכב ותבע בתוקף מהמשטרה לפעול מול הנהג, נאמר לו ש'אין מה לעשות'. כשניסה להבין מדוע, התשובה הייתה שהרכב רשום על זקנה

שמונים אחוז מתיקי הירי, הפרוטקשן וגניבות רכב נסגרים. ארבעים אחוז נסגרים בתוך שבוע ומאלה שכן מוגשים כמעט ואף אחד לא יושב בבית סוהר. אין כאן ענישה

מהומות בנגב. צילום: ג'מל אווד, פלאש 90

ועידת סן רמו, 1920. צילום: ויקיפדיה

במשפט הבינלאומי רק לעם אחד זכויות בארץ ישראל

אחרי ששמע ממו"ל אמריקאי השוואה בין זכויות העם היהודי על יהודה ושומרון לבין תיאוריית כדור הארץ השטוח, הבין פרופ' אברהם ציון שהוא חייב לכנס את התיעוד ההיסטורי לספר שיוכיח את האמת המושקת של המשפט הבינלאומי. לנוכחות איראנית על הגדרות הן רק חלק מהאזהרות שלו

כי מתחילת המאה העשרים יועדה ארץ ישראל, על פי החלטות והסכמים בינלאומיים מחייבים, שהפכו חלק מהמשפט הבינלאומי, להיות בית לאומי לעם היהודי. באותו זמן לערביי ארץ ישראל ניתנו זכויות אזרחיות ודתיות, אך לא לאומיות. ערבים אלה נחשבו תושבי דרום סוריה.

בית לאומי גם ליהודים שעדיין פזורים בעולם

בוועידת סן רמו החליטו מעצמות הברית שניצחו במלחמת העולם הראשונה, בריטניה, צרפת, איטליה, יפן, וארה"ב כמשקיפה בעלת השפעה, לחלק את המזרח התיכון בין שני העמים שעזרו להם במלחמת העולם הראשונה נגד הטורקים: בין ערביי המזרח התיכון שהיו מיוצגים ע"י האמיר חוסיין מחג'אז לבין העם

מתחילת המאה העשרים יועדה ארץ ישראל, על פי החלטות והסכמים בינלאומיים מחייבים, שהפכו חלק מהמשפט הבינלאומי, להיות בית לאומי לעם היהודי

הפלשתיני, ועד כמה בדיוק משום כך הוא חייב להוציא לאור את ספרו. בספרו מביא פרופ' ציון תיעוד של הקבינט הבריטי, של משרדי החוץ והמושבות הבריטיים כמו גם מסמכים בינלאומיים רבים המוכיחים

אחר הוצאה מסרבות או מתעלמות מפנייתו. כשפנה באופן אישי לאחד המו"לים ושאל על כך נענה "זה כמו שלא אפרסם ספר על כך שכדור הארץ שטוח". התשובה הבהירה לו עד כמה התודעה הבינלאומית נכבשה בידי הנרטיב

בספרו החדש To Whom Was the Promised Land Promised? (למי הובטחה הארץ המובטחת) נכנס פרופ' אברהם ציון לגרעין החוקתי ממנה נבטה מדינת ישראל במשפט העמים, ולאחר עיון מעמיק במאות מסמכים, תעודות, פרוטוקולים ומאמרים, הוא מציג בפני הקורא קביעה חד משמעית לפיה אין כל ספק בשאלת שייכותה של ארץ ישראל לעם היהודי על פי החוק הבינלאומי.

הזרו ששלח את פרופ' ציון לעבודת מחקר הוא הקביעה שהתקבעה בתודעה הבינלאומית כאילו שטחי יהודה ושומרון הם שטחים ערביים שנגזלו בידי מדינת ישראל. "הקביעה הזו היא מקור כל הצרות" הוא אומר ומספר כי בתחילת הדרך חיפש בארה"ב ובאנגליה הוצאה לאור שתפרסם את ספרו והתקשה להבין מדוע הוצאה

הצהרת בלפור על ציר זמן ההכרה הבינלאומית בזכויות העם היהודי על ארצו

מתוך תקציר ספרו של פרופ' אברהם ציון

ארתור ג'יימס בלפור, 1917. צילום: ויקיפדיה

הריבונות על שטחי המזרח התיכון לטובת בנות הברית. סעיפים באמנה קיבעו המדינות החתומות עליה את חלוקת המזרח התיכון בין העם הערבי לבין העם היהודי.

השלב הבא, כתב המנדט ולו מטרה אחת בלבד

הנדבך הנוסף ובעל המשקל המשמעותי ביותר בקביעת זכותו המשפטית והלגיטימית של העם היהודי על כל חלקי א"י המנדטורית היה כתב המנדט הבריטי על פלסטינה-א". מעצמות הברית החליטו, בהמשך להצהרת בלפור, החלטת סן רמו ואמנת סוורה, להפקיד בידי בריטניה בנאמנות את א"י במטרה אחת בלבד: להקים על שטח זה בית לאומי לעם היהודי.

כוונת המעצמות לא היתה להעניק בית לאומי רק ליהודים שכבר חיו בא"י אלא לעם היהודי בכללו, שכן החלק הארי של העם היהודי חי אז מחוץ לא". וזאת תוך הבנה ברורה כי לא ייפגעו הזכויות האזרחיות והדתיות של הערבים שחיו אז בא".

ההבנות שלא תהיה פגיעה בזכויותיהם של ערביי א"י לא התייחסה לזכויות פוליטיות או לאומיות אלא לזכויות אזרחיות ודתיות בלבד. לערבים בכלל, ולערביי א"י בפרט, לא הובטחו זכויות לאומיות או פוליטיות כלשהן בכל חלקי א".

מעצמות הברית, והבריטים בכללם, העניקו לערבים עצמאות בכל חלקי המזרח התיכון פרט לפלסטינה-א", עצמאות שמעולם לא הייתה להם בתקופת שלטון הטורקים. בכך ראו המעצמות מילוי מלאו חובתם כלפי העם הערבי שהיה מיוצג ע"י חוסיין ופיסל, מעל ומעבר למה שהן קיבלו בתמורה. המנדט הבריטי אושר לא רק ע"י חמש המעצמות הגדולות: בריטניה, צרפת, איטליה, יפן וארה"ב אלא ע"י מועצת חבר הלאומים ו-54 המדינות החברות בו.

תחילת ההכרה הבינלאומית בעם היהודי כלאום בעל זכויות לאומיות בא"י הוענקה בהצהרת בלפור, שהייתה הכרה חיצונית ראשונה ביהודים כעם בעל שאיפות לאומיות ולא רק דתיות. ההצהרה ניתנה טרם סיום המלחמה, טרם ניצחון בעלות הברית על מדינות הציר ועוד לפני שבריטניה כבשה את ארץ ישראל.

הצהרת בלפור הייתה הצהרה רשמית של ממשלת בריטניה, שקיבלה מעמד בינלאומי מהגושפנקא שקיבלה מכל אחת מבעלות הברית לפני או בסמוך לנתינתה. ההצהרה אושרה ע"י ארה"ב, הן ע"י הנשיא וילסון והן ע"י שני בתי הקונגרס, וכך גם ע"י צרפת, איטליה ויפן. לכן בניגוד לטענה הרווחת לפיה ההצהרה אינה אלא התחייבות של ממשלת בריטניה כלפי הפדרציה הציונית, ללא סממן בינלאומי, ההצהרה אושרה ע"י כל המדינות המנצחות במלחמה ופורסמה בפומבי סמוך לאחר מכן, וממשלת בריטניה מעולם לא התכחשה למחויבותה למלא אחר האמור בה.

עליית מדרגה בסן רמו

הצהרת סן רמו מהווה התפתחות כבדת משקל לעומת הצהרת בלפור. בעוד שהצהרת בלפור נוסחה בלשון של רצון טוב והשתדלות, ממשלת בריטניה "רואה בעין יפה הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, ותשתדל במיטב מאמציה להקל על השגת מטרה זו", הרי שבהסכם סן רמו הטילו מעצמות הברית ותומכיהן על בעלת המנדט, קרי על בריטניה, את האחריות להוציא לפועל את הצהרת בלפור להקמת בית לאומי לעם היהודי בא". אין מדובר עוד ברצון טוב ובלהשתדל ולהקל, אלא באחריות ישירה לביצוע המחויבות להקמת הבית הלאומי, אתגר שבריטניה קיבלה על עצמה בפני העולם לקיים. כמו כן, אין מדובר על הקמת עוד קהילה יהודית במובן יתר הקהילות היהודיות בעולם, אלא בהקמת ישות יהודית בעלת זכויות לאומיות בא". בנוסף, הצהרת בלפור ניתנה ע"י ממשלת בריטניה ואושרה לפני או אחרי נתינתה ע"י כל אחת ממעצמות הברית, בעוד הצהרת סן רמו ניתנה כבר כהחלטה אחת משותפת של כל מעצמות הברית.

האמנה שמעניקה תוקף לחלוקת המחז"ת בין הערבים ליהודים

צעד משמעותי נוסף בדרך להבטחת זכותו הלאומית של העם היהודי על א"י לפי המשפט הבינלאומי, שבא בעקבות הצהרת בלפור והסכם סן רמו, נעשה באמנת סוור (Sevres) (10.8.1920) שנחתמה בין מעצמות הברית ועוד 40 מדינות תומכות לבין האימפריה העות'מאנית. באמנה זו ויתרה האימפריה העות'מאנית על כל זכויותיה

למגילת חבר הלאומים, החליטו להקים על שטחים אלה משטרי מנדט.

מטרת המנדט הייתה להכשיר באמצעות המעצמות המנדטוריות את תושבי המקום לעצמאות עד שיוכלו לתפקד כמדינות עצמאיות. אולם בכל הקשור לעם היהודי ולארץ ישראל, נוסח המנדט ומטרתו היו שונים משאר המנדטים. בעוד המנדטים על מסופוטמיה היא עירק, סוריה ולבנון נוסחו באופן כזה שתושבי אזורים אלה זכאים באופן מידי לעצמאות בכפוף לתנאים מסוימים, הרי שהמנדט על א"י נוסח באופן שפלשתינה-א"י נמסרה כפיקדון בידי ממשלת בריטניה במטרה אחת בלבד, והיא הקמת בית לאומי לעם היהודי בא".

כך, נדבך על גבי נדבך, מתאר פרופ' ציון בספרו כיצד במרוצת חמש שנים מאז הצהרת בלפור דרך הצהרת סן רמו ואמנת סוורה בואכה כתב המנדט הבריטי שאושר ע"י חבר הלאומים ו-54 חבריו פה אחד, הונחו זכויות העם היהודי על ארץ ישראל. "כל שלב חיזק את השלב שקדם לו", הוא מדגיש.

"אם הערבים שואלים כעת למה קיבלנו את ארץ ישראל, נשאל למה הם קיבלו את כל שאר המזרח התיכון, כי מדובר היה בהחלטת חלוקה משולבת, ואם מערערים על החלק היהודי שבחלוקה מערערים ממילא גם על

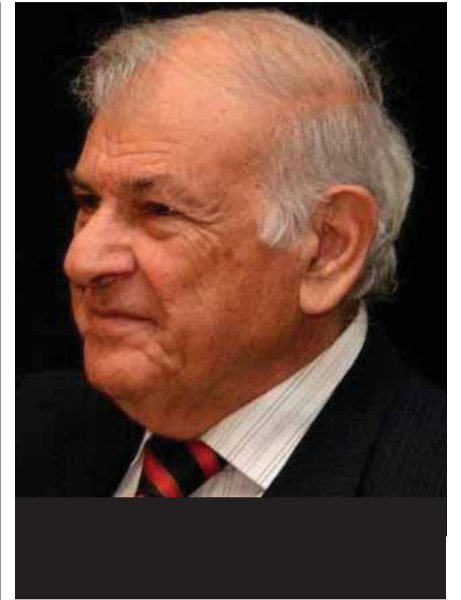
המנדט על א"י נוסח באופן שפלשתינה-א"י נמסרה כפיקדון בידי ממשלת בריטניה במטרה אחת בלבד, והיא הקמת בית לאומי לעם היהודי בא"י

החלק הערבי שבה".

על האופן בו הושקו ומושקו כל פרטי המידע הרבים שכינס לספרו, אומר פרופ' ציון: "אף אחד לא יכול להתמודד עם הטענות הללו ואף אחד גם לא התמודד איתן בעבר. הם מתעלמים מהמשפט הבינלאומי כאילו הוא לא קיים".

האם ההסכמות שהושגו בהסכמי אוסלו לא מבטלים מתוך הסכמה ישראלית את אותה זכות משפטית על יהודה ושומרון? "אם הסכמי אוסלו היו מתממשים הם היו מחייבים אבל הם נכשלו והופרו על ידי הערבים שהתחילו עם הטרור באינתיפאדה השנייה, וכתוצאה מכך ישראל לא המשיכה עם הסכמי אוסלו שאמורים היו להסתיים בתוך חמש שנים. בנוסף ראוי לזכור שהסכמי אוסלו לא מדברים על מדינה פלשתינית אפילו לא ברמז, אלא מדובר שם רק על שאיפה לפתור את הסכסוך בדרכי שלום. את החלק הזה שוכחים ומה שזוכרים הוא רק מה שלא כתוב בהסכמים הללו, הדיבור על מדינה פלשתינית".

מדוע אם כן לא קמה עד כה ממשלה ישראלית, בין מימין ובין משמאל, שתציג את הנתונים ואת האמת ההיסטורית הזו? "נתניהו וממשלות הימין לא רצו לעסוק בזה כי פחדו. חששו ממתקפה שתבוא מכל העולם עם הדרישה שאם זה לא שטח פלשתיני אז מה אתם רוצים לעשות? לכן הוא הלך בין הטיפות".

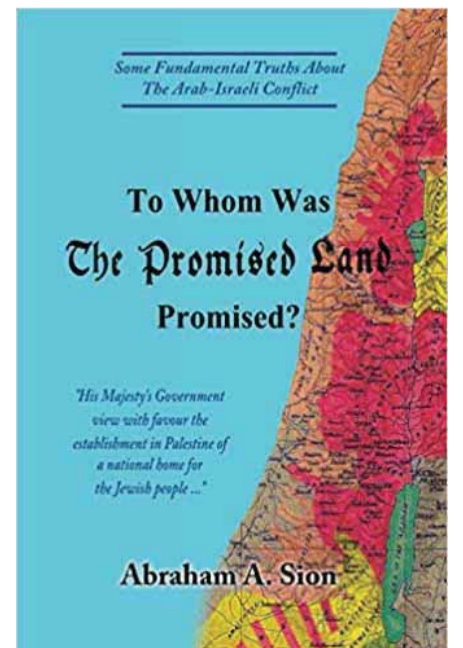

פרופ' אברהם ציון

היהודי שהיה מיוצג ע"י התנועה הציונית. העם הערבי זכה לעצמאות בכל שטחי המזרח התיכון פרט לא", לאחר 440 שנים בהן חי תחת עול הטורקים, ואילו לעם היהודי הובטחה ארץ ישראל משני עברי הירדן לשמש לו כבית לאומי בדרך למדינה עצמאית. מחקר של פרופ' ציון מדגיש כי בעוד שלערבים הובטחה עצמאות לתושבים הילידים של האזור, הבית הלאומי הובטח לעם היהודי אף שהרוב המכריע של יחידיו שהה מחוץ לארץ ישראל. המושמעות היא שכל יהודי באשר הוא יכול היה לראות עצמו שייך לבית הלאומי בארץ ישראל.

פרופ' ציון דוחה את הטענה שעלתה מהצד הערבי ולפיה כביכול לא הייתה סמכות למעצמות הברית לבצע את החלוקה. טענה זו חסרת שחר, הוא קובע, שכן "הריבונות בשטחי המזרח התיכון עברה מהמעצמה העות'מאנית למעצמות הברית עקב ויתור של הטורקים על ריבונותם בשטחים אלה לטובת בעלות הברית באמנת "סוורה" (Sevres)".

ממשיך פרופ' ציון ומציין כי לפי המשפט הבינלאומי שהיה מקובל באותה תקופה, מדינה שכבשה תוך לחימה שטחי אויב הייתה רשאית לספח אותם לעצמה בלי הצורך באישור של גורם בינלאומי כלשהו. אולם לאחר מלחמת העולם הראשונה החליטו מעצמות הברית, בהשפעתו של נשיא ארה"ב וילסון לסטות ממנהג זה, וברוח סעיף 25

כריכת הספר החדש

מצעד הדגלים בירושלים. צילום: פלאש 90

נדיה מטר ויהודית קצובר, יו"ר תנועת הריבונות. צילום: מאיר אליפור עבור תנועת הריבונות

המציאות קשה אך העתיד חייב להיות בהיר

יהודית קצובר ונדיה מטר, יו"ר תנועת הריבונות

במתווה זה של עוד כביש ועוד בית, אך לימים הפך את עורו והוביל למעשה הנורא. רק מהלך עמוק ומהותי של החלת ריבונות יהווה מחסום אמיתי בפני רעיונות מסוכנים של חלוקת הארץ והרס התיישבות יהודית.

ברוח זו נערכת תנועת הריבונות לתקופה גדושה בפעילויות הסברה בהן בין השאר הוצאתו לאור של עיתון זה שבידיכם. מעבר לכך מובילה תנועתנו סיורי היכרות עם התוצאות העגומות של היעדר ריבונות. סיורים אלה מיועדים למובילי דעת קהל בתקשורת, ברשתות החברתיות, באקדמיה ובחינוך. כך גם נצא לשורת סיורים לפעילי ימין, נוביל שילוט ריבונות ברחבי הארץ, נקיים סדרות של הרצאות ופודקאסטים ועוד ועוד.

את מהלכי ההסברה נקיים תחת הכותרת הקוראת לריבונות על הארץ כולה והתנגדות נחרצת לרעיונות המדינה הפלשתינית, וזאת על מנת למנוע התעוררות של תכניות מסוכנות של פשרה בין ריבונות חלקית למדינה ערבית על נחלת אבותינו.

רק מהלך עמוק ומהותי של החלת ריבונות יהווה מחסום אמיתי בפני רעיונות מסוכנים של חלוקת הארץ והרס התיישבות יהודית

במציאות שכזו אין לעם היהודי את הפריבילגיה להתכנס ללחם ושעשועים, קריירה וטיולים. זו שעת התעוררות והתפכחות. בשעה זו על העם היהודי להתכנס לחפירות חייו ולחזור לאמונה העמוקה בצדקת דרכו ובזכותו ההיסטורית על ארצו. ללא האמונה הזו עתידו של העם בארצו יישאר חלילה לוט בערפל מול נחישותו התקיפה של הצד הערבי בדרכו להגשמת חלומו למדינה ערבית מהים ועד הנהר.

זו השעה להחזיר לסדר היום המדיני הפוליטי והלאומי את דרישת הריבונות. מדיניות של עוד דונם ועוד עז, שהייתה יפה וטובה לשעתה, אינה מספיקה לתקופה זו. פשע הגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון בוצע בידי מי שדגל

מדינת ישראל בארץ ישראל ותגנוז את החלום הערבי להקמת מדינה ערבית על חורבותיה של ישראל. בריחה מחובת החלת הריבונות ביהודה ושומרון תגרור אחריה מ הומות סוערות ואלומות לאין ערוך מאותן שחוינו בימי 'שומר החומות'.

לעומת כל אלה מקבלים כיום האלימות והטרור רוח גבית מעודדת ממפגשי שרים בכירים עם יו"ר הרש"פ, מהלחץ האמריקאי לקידום רעיון שתי המדינות ומההבנה שהרכב הממשלה והקואליציה כובל את ידיו של ראש הממשלה והופך אותו חלש באופן חסר תקדים. ישראל אינה נאבקת על זכויותיה ההיסטוריות ואל הוואקום הזה נכנסים הערבים עם דבקותם בנרטיב שקרי "היסטורי".

מבט קצר על אירועי התקופה האחרונה מניב תחושה קשה של אבדן דרך ואבדן משילות. הנגב הופך נשלט בידי שבטי הבדואים, הגליל נרכש בידי אילי הון בעולם הערבי, הערים המעורבות גועשות מעל ומתחת לפני השטח, השטחים הפתוחים ביהודה ושומרון נכבשים על פי תכנית מסודרת של הרש"פ וירושלים הופכת עילה להבערת המזרח התיכון כולו. מול כל אלה חובתה של מדינת ישראל לחזור אל מסלול הריבונות והמשילות ולהחיל אותן בראש ובראשונה על ליבה של ארץ ישראל

בריחה מחובת החלת הריבונות ביהודה ושומרון תגרור אחריה מהומות סוערות ואלומות לאין ערוך מאותן שחוינו בימי 'שומר החומות'

במציאות שכזו אין לעם היהודי את הפריבילגיה להתכנס ללחם ושעשועים, קריירה וטיולים

המציאות הקשה אינה מרפה את ידינו. מציאות זו מעוררת רוח של אופטימיות של התפכחות העם שלא יסבול עוד את הכניעה וההתרפסות המתמשכות מול הערבים. זו השעה לשנות את שיח הנסיגה וההתקפלות לשיח ציוני של עשייה וקוממיות. ריבונות יהודית על ארץ ישראל!

מהומות בנגב, 2022. צילום: פלאש 90

וערש מורשתו של העם היהודי, יהודה ושומרון. דווקא בתקופה קשה זו עלינו כאזרחי ישראל מוטלת החובה לתבוע מהנהגה ריבונות יהודית על כל ארץ ישראל. אם לא תהיה ריבונות באלון מורה, שילה, בית אל, חברון וגוש עציון לא תהיה משילות ברמלה, לוד, יפו ועכו ובודאי שלא בנגב ובגליל.

כל עוד ישראל מגמגמת ואינה מחילה ריבונות על יהודה ושומרון, ערביי ישראל הקטנה ימשיכו להזדהות עם הלאומיות השקרית הפלשתינית. החלת ריבונות ומשילות ישראלית ביהודה ושומרון תבהיר לעולם המוסלמי, בבית ובחוץ, את עצמת נוכחותה של

צילום: שאטרסטוק

ריבונות - מאז ומקדם

ד"ר פרנסאוס פארו, מדענית

הערבים, העלימו הבריטים עין מהגירה בלתי-חוקית של ערבים מהמדינות השכנות. יש לציין כי הערבים שרובצים כיום על שטחים ריבוניים של מדינת ישראל אינם פלסטינים כלל וכלל, אלא אוסף של ערבים ממדינות ערב השכנות. בדומה ליאסר ערפאת שטען כי נולד בירושלים, אך למעשה היה מצרי ונולד בקהיר.

בקיצור, בתקופת המנדט, יצרו הבריטים תנאים כה עוינים כלפי היהודים, עד שלא היה מנוס ו"הארגון" המיליטנטי, בפיקודו של מנחם בגין, יצא לפעולות תגמול בתגובה לפעולותיהם העוינות של הבריטים. הפעולות נשאו פרי, ובסופו של דבר נאלצו הבריטים להתקפל ולסיים את המנדט שלהם באזור ב-1948, עת הכריז דוד בן גוריון על הקמת מדינת ישראל.

יש לזכור כי ישנם שני סעיפים חשובים בכתב המנדט: 1. הוא איננו ניתן לשינוי. 2. על פיו, לא ניתן להעביר שטח כלשהו לממשלה זרה.

אי לכך, תוכנית החלוקה של האו"ם, החלטה 181, איננה חוקית מיסודה ומשוללת כל תוקף, מאחר שהיא כוללת העברה בלתי-חוקית של שטחים לערבים.

מתוך ניסיון להתכחש לעובדות היסטוריות אלה, מתחילים כל "הסיפורים" שמספרים בימינו בהקשר זה בשנת 1967, עת החזירה מדינת ישראל לעצמה את השטחים שנלקחו ממנה והעוברו לירדנים באופן בלתי-חוקי ב-1949.

הנרטיב העכשווי מתעלם לחלוטין מהעובדה שהייתה זאת ממלכת ירדן שכבשה את יהודה ושומרון באופן בלתי-חוקי, ולכן אין זה פלא שהנרטיב מגיע למסקנה השגויה כי הייתה זאת ישראל שלקחה את שטחיה הריבוניים מהירדנים. לסיכום: ישראל תמיד הייתה, ועודנה, מדינה ריבונית לפי החוק הבינלאומי.

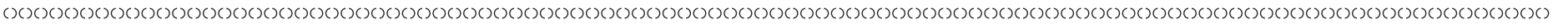
פרנסאוס פארו

המסמכים שקיבלו בשעתו הכרה בינלאומית והם תקפים עד ימינו אלה, קבעו אחת ולתמיד כי פלשתינה היא מולדתו של העם היהודי, ללא עוררין ובאופן שלא ניתן לשנותו

אין צורך להעביר בכנסת חוק חדש שייתן גושפנקא לריבונות הישראלית. די בקשר ההיסטורי של העם היהודי לארץ ישראל שקיים מקדמת דנא. הקשר דנן כבר קיבל הכרה, ואף נוסח באופן רהוט בהצהרת בלפור ב-1917, משם הועתק מילה במילה לוועידת סן רמו, ולאחר מכן אף התגלגל להסכם סוור. המסמכים הנ"ל, שקיבלו בשעתו הכרה בינלאומית והם תקפים עד ימינו אלה, קבעו אחת ולתמיד כי פלשתינה היא מולדתו של העם היהודי, ללא עוררין ובאופן שלא ניתן לשנותו.

חבר הלאומים הנהיג משטר מנדטים במחוזותיה האדמיניסטרטיביים של האימפריה העות'מאנית, שמטרתו הייתה השגת ריבונות בסיום תקופת המנדט. הכוונה הייתה ששטחיהן של מדינות הלאום החדשות באזור יהיו זהים לאלה המפורטים בכתב המנדט. כתב המנדט על פלשתינה ניתן לבריטים. אך אלה פעלו בצורה נכלולית, והפרו באופן בוטה את חובתם המנדטורית עת ניתקו 78% מהשטח המנדטורי והפכו אותו לאמירות עבר- הירדן.

"הקהילייה הבינלאומית", זו שמגיבה בצורה חריפה לכל פעולה הגנתית מצד ישראל, היא גם זו שאפשרה לבריטניה לבצע את פעולותיה הפליליות, תוך כדי העלמת עין, ואין פוצה פה ומצפץ. חלק מהתחייבויותיה של בריטניה מתוקף כתב המנדט היו "להקל על הגירה יהודית לארץ ישראל ולעודד התיישבות יהודית בארץ ישראל". במקום זאת, פרסמה בריטניה במצח נחושה שלושה ספרים לבנים, ועל פיהם הנהיגה הגבלות חמורות על הגירה יהודית לארץ ישראל ואפשרה עלייה מזערית בלבד. היא גם מנעה מיהודים לרכוש קרקעות במולדתם שלהם. בנוסף לכך, על מנת למצוא חן בעיניהם של

ריבונות

פעילויות שהיו בחודשים האחרונים

עקיבא ביגמן, תחקירן ערוץ 20

סיורי 'ריבונות בדרך'

עשרות מעצבי דת קהל ומשפיעים משתתפים בסדרת סיורים מיוחדים להיכרות עם אבדן המשילות והריבונות בנגב, גליל, בבקעת הירדן, בירושלים וביהודה ושומרון. היעד: מבט צלול, מפוכח וישיר אל המציאות וחשיבה משותפת על פתרונות אפשריים.

קונסוליה לא תקום

בהובלת תנועת הריבונות חברה שורה של למעלה מעשרים ארגונים חוץ-פרלמנטריים לשורת משמרות נגד הקמתה של קונסוליה אמריקאית לרש"פ בירושלים. ראשי ובכירי ממשלת ישראל נענו לקריאה הציבורית והביעו עמדה תקיפה נגד הקמת קונסוליה שכזו ולפי שעה הדרישה האמריקאית הוקפאה.

הסברה ומדיה

נוער הריבונות ממשיך ליזום, לחדש ולהפיתע בשורת פעילויות הסברתיות במדיות החברתיות השונות. סרטונים, פוסטים, עלונים מקוונים, שיח ער ברשת ועוד הם חלק קטן משורה ארוכה של צעדים שמחזיקים את חזון הריבונות על סדר היום גם במציאות מורכבת.

צילום: גרשון אלינסון

סמינריונים לנוער

חברי תנועת נוער הריבונות מכל רחבי הארץ התכנסו לימי עיון מרוכזים בהשתתפות אישי ציבור ובוגרי התנועה להיכרות עם פניו השונים של חזון הריבונות ודרכי יישומו.

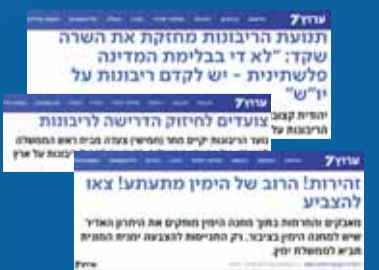

עוז וגאון

השמורה ממשיכה לכנס אליה קבוצות ובודדים, מבוגרים וצעירים, תנועות נוער, מכינות ומוסדות חינוך, בני כל המגזרים מכל רחבי הארץ לפעילויות חינוך, חקלאות, חברה, התיישבות והיאחזות מעשית בקרקע.

מאמרים וגילויי דעת

תנועת הריבונות ממשיכה לפרסם דפי עמדה, התייחסויות אקטואליות, מאמרים וגילויי דעת אקטואליים בתקשורת המודפסת, האלקטרונית והחברתית. אלה זוכים לתהודה רבה בקרב מקבלי החלטות והציבור הרחב בארץ ובחו"ל.

סיורי ריבונות בחודשים הקרובים

צילום: יונתן זינדל פלאש 90

סיור בלוד

יום שני, 28/3, כ"ה באדר ב'. בהובלת בנימין פוריס.

צילום: שאטרסטוק

סיור בירושלים

יום ראשון, 6/3, ג' באדר ב'. בהובלת ברוך ידיד.

צילום: יונתן זינדל פלאש 90

סיור בנגב

יום רביעי, 18/5, י"ז באייר. בהובלת נעמי קאהן, רגבים.

צילום: הלל מאיר פלאש 90

סיור בחומש

יום רביעי, 15/6, ט"ז בסיון. בהובלת יגאל דילמוני ומנורה חזני.

צילום: מסך

סיור בבקעת הירדן

יום שני, 4/7, ה' בתמוז. בהובלת אלוף במיל' עוזי דיין.

לפרטים והרשמה:
0547103240
ribonut@gmail.com
www.ribonut.co.il